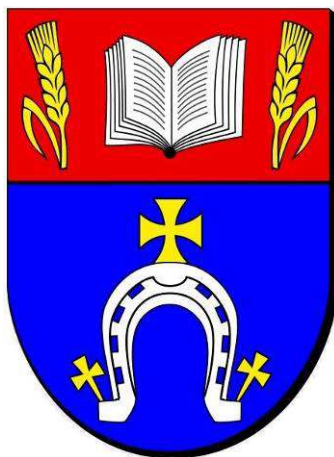

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO DLA OBSZARU POWIĄZANEGO
ZE ZBIORNIKIEM GŁÓWNYM NIEWIADOMA
W MIEJSCOWOŚCIACH: KUPIENTYN,
KUPIENTYN-KOLONIA, NIECIECZ WŁOŚCIAŃSKA
I NIEWIADOMA**

Opracowanie:
SZIKAGO ADAM WILIŃSKI
ul. Albatrosów 9/17
05-500 Piaseczno
www.szikago.pl

mgr inż. Jan Kubera

listopad 2015

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
1. WIADOMOŚCI OGÓLNE	4
1.1 WSTĘP.....	4
1.2 ZAKRES PRZEDMIOTOWY I POWIERZCHNIOWY PROGNOZY.....	4
1.3 METODYKA	7
1.4 MATERIAŁY WEJŚCIOWE.....	9
2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA NINIEJSZEGO OPRACOWANIA ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....	9
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU	11
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO ORAZ ODDZIAŁYWANIU NA OBSZARY NATURA 2000.....	12
5. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA.....	16
5.1 KLASYFIKACJA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA I GEOMORFOLOGIA.....	16
5.2 BUDOWA GEOLOGICZNA.....	17
5.3 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	17
5.4 GLEBY	19
5.5 WARUNKI KLIMATYCZNE I AEROSANITARNE	20
5.6 FLORA	21
5.7 FAUNA	22
5.8 WALORY KRAJOBRAZOWE	23
5.9 HISTORYCZNO – KULTUROWE OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE	24
6. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA	28
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	30
8. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	31
9. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA WYNIKAJĄCE Z OPRACOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNEGO.....	34
10. USTALENIA PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA NINIEJSZEGO OPRACOWANIA	38
11. PRZEWIDYWANE SKUTKI WPLYWU REALIZACJI USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO	40

11.1 LUDZIE	41
11.2 FAUNA I FLORA-BIORÓŻNORODNOŚĆ	45
11.3 POWIERZCHNIA ZIEMI/RZEŻBA TERENU	46
11.4 KRAJOBRAZ	47
11.5 ŚRODOWISKO WODNO-GRUNTOWE	48
11.6 ATMOSFERA I KLIMAT AKUSTYCZNY	50
11.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE	52
11.8 ZABYTKI.....	52
11.9 ZDARZENIA LOSOWE	54
11.10 ZASOBY NATURALNE	54
11.11 ZAGROŻENIE PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM.....	54
12. ZGODNOŚĆ PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z INNYMI OPRACOWANIAMİ KSZTAŁTUJĄCYMI PRZESTRZEŃ GMINY	55
13. PODSUMOWANIE PROGNOZY.....	59
14. STRESZCZENIE	62

1. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1.1 WSTĘP

Zgodnie z obowiązującą Ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 1235) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium i uwarunkowań zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju regionalnego (Art. 46 ust. 1). Prognoza oddziaływania na środowisko jest integralną częścią procedury oceny oddziaływania na środowisko. Zakres merytoryczny prognozy określony został w Art. 51 ww. ustawy. Opracowanie niniejsze pozwala na zidentyfikowanie zagrożeń dla środowiska, jakie potencjalnie mogą zaistnieć w wyniku realizacji ustaleń projektowanego planu oraz określenie działań mających ograniczyć ewentualne negatywne skutki środowiskowe. Analiza ustaleń planów na etapie ich powstawania jest zgodna z zasadą eliminacji zagrożeń u źródła, co przynosi pozytywne efekty społeczne, gospodarcze, a przede wszystkim środowiskowe.

Zmiany zagospodarowania przestrzeni zazwyczaj odbywają się kosztem środowiska. Powstające w Polsce plany muszą z jednej strony spełniać wymagania z zakresu ochrony środowiska, a z drugiej powinny realizować potrzeby społeczno-gospodarcze. Stąd wynika konieczność wdrażania koncepcji zrównoważonego rozwoju, na stałe wpisanej w politykę planistyczną i gospodarczą państwa. Zachowanie tej zasady stanowi gwarancję ochrony niezwykle cennych zasobów przyrodniczych, tworzących struktury o zasięgu ponadkrajowym, krajowym i regionalnym. Zapewnienie dobrego stanu środowiska i jego niezakłóconego funkcjonowania powinno być dominującym kierunkiem w opracowywanych programach, strategiach, planach i innych dokumentach sporządzanych na wszystkich szczeblach struktur administracyjnych, w tym międzynarodowych.

1.2 ZAKRES PRZEDMIOTOWY I POWIERZCHNIOWY PROGNOZY

Obszar planu znajduje się w gminie Sabnie położonej we wschodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu Sokołów Podlaski. Tereny następujących miejscowości znajdują się w granicach opracowania: Kupientyn, Kupientyn-Kolonia, Niewiadoma, Nieciecz Włosciańska. Powierzchnia planu wynosi 967 ha, co stanowi ok. 10% powierzchni gminy Sabnie. Między miejscowościami Niewiadoma, Nieciecz Włosciańska, Kupientyn, Kupientyn-Kolonia znajduje się wybudowany w 2013 roku zbiornik „Niewiadoma”, który jest wyłączony z obszaru objętego analizowanym planem miejscowym. Plan miejscowy nie obejmuje także terenu zbiornika „Kupientyn” w Kupientynie – Kolonii.

Większą część obszaru stanowią grunty użytkowane rolniczo, użytki zielone, lasy i zadrzewienia. Wzdłuż dróg w poszczególnych wsiach wstępuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

W miejscowości Kupientyn znajduje się charakterystyczny obiekt - zabytkowy dwór w zespole dworskim.

We wsi Nieciecz Włosciańska znajduje się cmentarz. Jego obecność ma znaczenie dla lokalizacji ujęć wody i sposobu rozlokowania planowanej zabudowy o różnych funkcjach.

Istotnym elementem zagospodarowania na obszarze planu jest układ komunikacyjny. Największe znaczenie dla jakości życia mieszkańców będzie miała, ze względu na największą uciążliwość, droga krajowa nr 63 Łomża-Zambrów-Ceranów-Sokołów Podlaski, realizująca powiązania z zachodnią częścią woj. podlaskiego oraz prowadząca ruch w kierunku Siedlec i drogi krajowej nr 2. Jej długość na obszarze planu to ok. 4,5 km. Droga ma klasę techniczną drogi głównej.

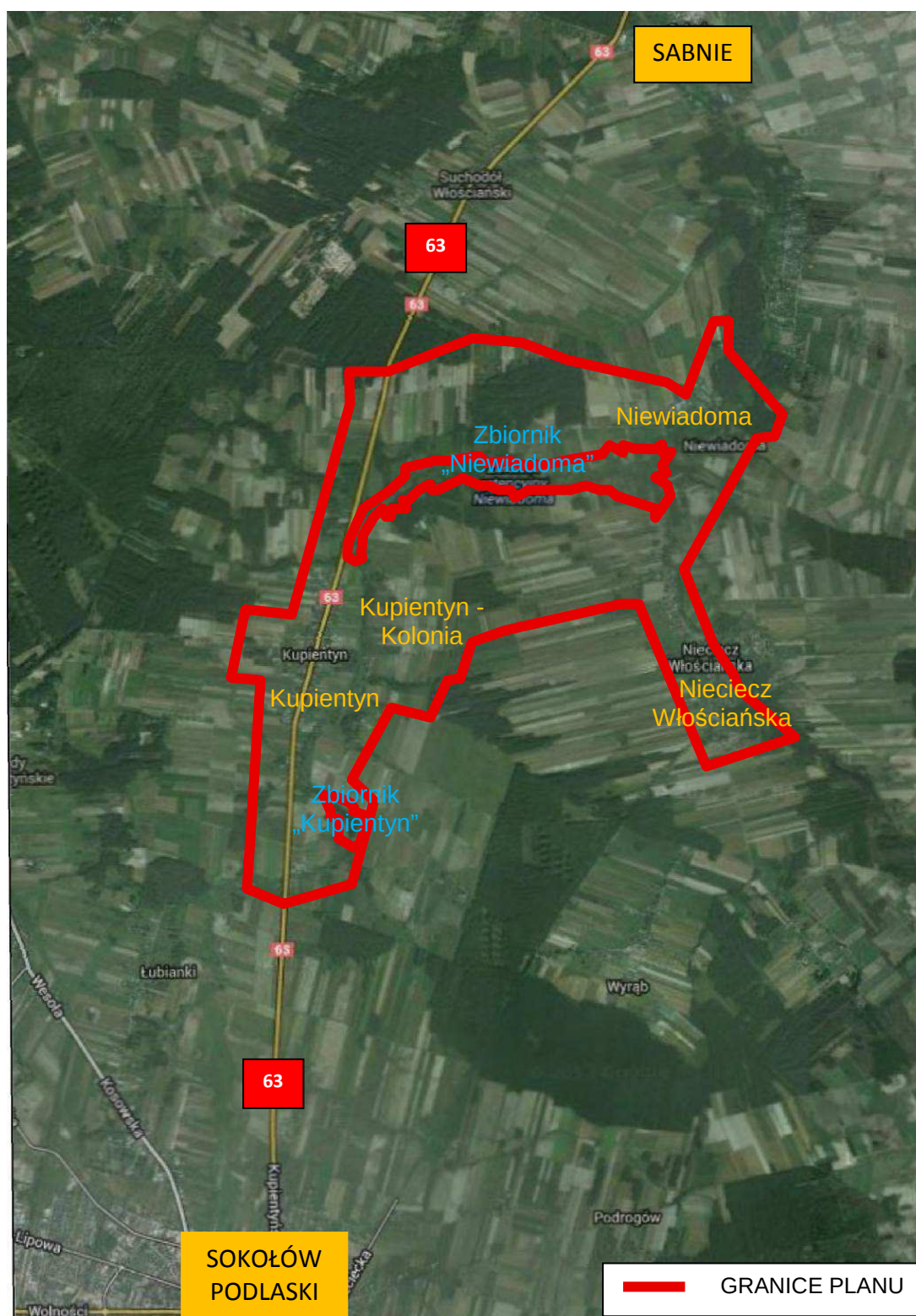
Przez obszar planu przepływa rzeka Cetynia – główny korytarz ekologiczny gminy Sabnie. Przebieg ów cieku przecina tereny otwarte i zurbanizowane. Na jego drodze znajduje się zbiornik wodny „Niewiadoma”.

W granicach obszaru i całej gminy nie występują obszary Natura 2000. Najbliżej granic obszaru planu znajdują się:

- Dolina Dolnego Bugu PLB140001 – na wschód i północ, nie bliżej niż ok 11 km,
- Ostoja Nadbużańska PLH140011 – na wschód i północ, nie bliżej niż ok 12 km,
- Kantor Stary PLH140007 – ok. 13 km na południowy zachód.

W dalszym sąsiedztwie znajdują się obszary Natura 2000:

- Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 – ok. 19 km na północny zachód,
- Dolina Liwca PLB140002 – ok. 17 km na południowy zachód,
- Ostoja Nadliwiecka PLH140032 – ok. 17 km na południowy zachód.

Lokalizacja obszaru planu [źródło: opracowanie własne na tle mapy z maps.google.com]

1.3 METODYKA

Metodyka niniejszego opracowania wynika z wymogów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 1235). Zgodnie z nią dokonano oceny wpływu ustaleń miejscowego planu na poszczególne komponenty środowiska. Przy analizie zakłada się, że przyjęte w planie ustalenia zostaną w pełni zrealizowane. Oznacza to maksymalizację powstałych oddziaływań pozytywnych i negatywnych oraz realizację wszystkich ustaleń służących ochronie środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko rozpoczyna się od ogólnej analizy stanu środowiska. Za podstawowy materiał źródłowy na tym etapie służy opracowanie ekofizjograficzne. W nim dokonano szczegółowego opisu środowiska przyrodniczego i oceny jego stanu. Niezbędne są wizje lokalne, pozwalające na określenie:

- aktualnych cech przedmiotowego obszaru,
- procesów zachodzących aktualnie na obszarze,
- stanu środowiska,
- odporności środowiska na degradację,
- możliwych zmian przy zachowaniu dotychczasowych form użytkowania.

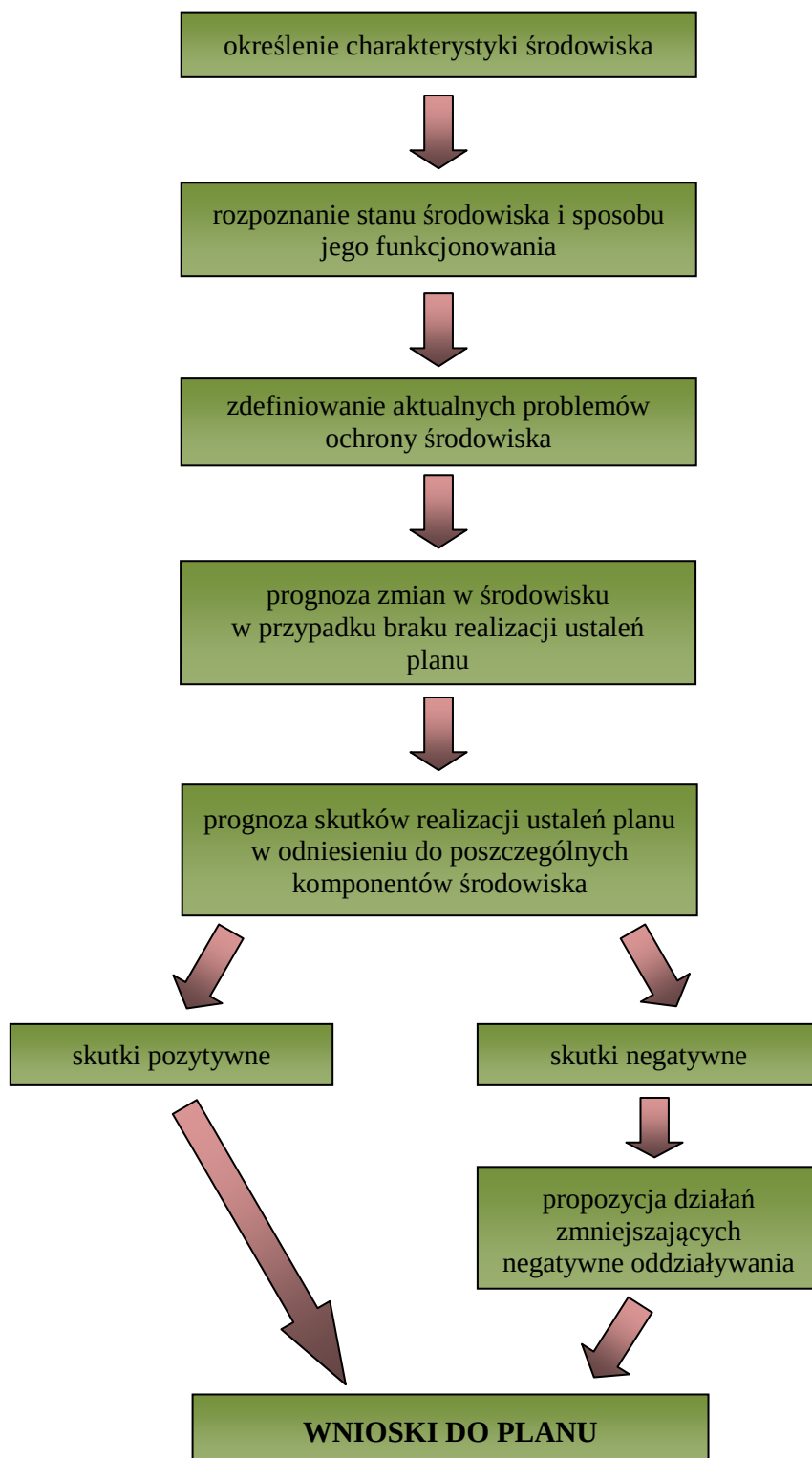
Wiedza na wypunktowane powyżej tematy jest podstawą dla przewidzenia kierunków, skali i okresu trwania możliwych oddziaływań.

Na potrzeby prognozy analizuje się istniejące problemy ochrony środowiska, w celu ewentualnego wprowadzenia do planu zapisów likwidujących lub przynajmniej zmniejszających niektóre istniejące uciążliwości.

Najważniejszym etapem opracowania jest prognoza potencjalnego oddziaływania ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w tym między innymi na środowisko wodno-gruntowe, faunę, florę, ludzi, obszary chronione, powietrze. Identyfikowane są zagrożenia, które mogą powstać oraz możliwości nasilenia lub osłabienia istniejących.

Na końcu formułuje się wnioski, zawierające wskazania zmian, które ewentualnie można wprowadzić w planie w celu zmniejszenia presji jego ustaleń na środowisko lub uzupełnienia ustaleń o pozwalające zmniejszyć lub zlikwidować zagrożenia, których projektanci nie wzięli pod uwagę.

Metodykę przyjętą przy opracowaniu niniejszej prognozy można w uproszczonej formie przedstawić jako następujący schemat:

1.4 MATERIAŁY WEJŚCIOWE

Początkowym etapem prognozy były wizje lokalne. Pomogły one ocenić aktualny stan środowiska i jego potencjalne zagrożenia. Umożliwiły też określenie niektórych walorów przyrodniczych obszaru planu.

Źródłem opisu komponentów środowiska przyrodniczego, ich stanu oraz zagrożeń antropogenicznych jest opracowanie ekofizjograficzne, sporządzone dla obszaru opracowania.

Do sporządzenia prognozy wykorzystano następujące materiały:

- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru powiązanego ze zbiornikiem głównym Niewiadoma w miejscowościach: Kupientyn, Kupientyn-Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma, Wiliński A., Sokółska M., Warszawa 2014 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie – Uchwała Nr LII/309/2014 Rady Gminy Sabnie z dnia 12 listopada 2014 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego woj. Mazowieckiego, Warszawa 2004 r.,
- SDF (standardowy formularz danych) dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
- SDF (standardowy formularz danych) dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadburzańska PLH140011,
- SDF (standardowy formularz danych) dla obszaru Natura 2000 Kantor Stary PLH140007,
- internet:
 - o Obszary Natura2000, natura2000.eea.europa.eu,
 - o Mapy maps.google.pl,
 - o Państwowa Służba Hydrogeologiczna, <http://www.psh.gov.pl/>.

2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA NINIEJSZEGO OPRACOWANIA ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest przez akty prawne, w tym ustawy i rozporządzenia. Jednym z najważniejszych jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 1235). Należy mieć na uwadze, że ta ustawa jest między innymi wynikiem ustaleń na szczeblu międzynarodowym - Konwencja o Różnorodności Biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro w dniu 5

czerwca 1992 r., w Artykule 14 wprowadza odpowiednie procedury wymagające wykonania oceny oddziaływania na środowisko projektów, które mogą mieć istotne negatywne skutki dla różnorodności biologicznej.

Niniejsze opracowanie tworzone jest ze świadomością aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym ujętego w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Według jej zapisów plan powinien kształtować ład przestrzenny pozwalając na racjonalną gospodarkę. Przez ład przestrzenny należy rozumieć sposób ukształtowania przestrzeni, który tworzy harmonijną całość. Istotna jest przy tym zasada zrównoważonego rozwoju, o której mówi Konstytucja RP w art. 5 – *„Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”*. Pojęcie zrównoważonego rozwoju może być różnie definiowane. Przy opracowaniu niniejszej prognozy przyjęto, że oznacza ono sposób gospodarowania, który z jednej strony ochroni zasoby środowiska, a z drugiej zapewni rozwój danego obszaru.

W analizowanym planie przewidziano utrzymanie i dalszy rozwój „terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów”, co wiąże się z negatywnymi, choć lokalnymi skutkami dla środowiska. Zagospodarowanie zaproponowane w analizowanym projekcie planu nastawione jest na rozwój gospodarczy i wynikające z potrzeb społeczeństwa zapewnienie miejsca na realizację funkcji rekreacji indywidualnej i mieszkaniowej jednorodzinnej – zwłaszcza w sąsiedztwie nowego zbiornika wodnego. Tereny rolne i leśne nadal mają zdecydowanie dominować w gminie, stanowiąc znakomitą większość obszaru. Uprawy i użytki zielone jako obszary aktywne biologicznie (choć o niskiej bioróżnorodności) będą przekształcane lokalnie, na niewielką skalę. Realizacja nowych obiektów budowlanych nie musi przyczynić się do zakłócenia funkcjonowania środowiska gminy. Umożliwienie tutaj rozwoju gospodarczego nie powinno wpłynąć negatywnie na najcenniejsze w rejonie tereny przyrodnicze oraz jakość życia ludzi.

Również w *Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju* (w dokumencie i aktualizacji sporządzonej w 2005 r.) nacisk położony jest na ideę zrównoważonego rozwoju, którą definiuje się jako integrację działań społecznych i gospodarczych w układach przestrzennych, w nawiązaniu do ich naturalnych predyspozycji, z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych i związanych z nimi stanami równowagi ekologicznej w celu zaspokajania potrzeb bieżącego pokolenia i gwarantowania tego zaspokajania przyszłym. *„Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju przyjmuje takie rozumienie przyrody, które polega na stopniowym ograniczaniu tempa tworzenia nowych obszarów chronionych oraz upowszechnianiu rozwoju form ochrony przyrody, związanych z użytkowaniem terenu zgodnym z celami ekologicznymi, uwzględniających różne formy własności ziemi i różne metody zarządzania”*. Koncepcja ta wywodzi się z innego dokumentu ustalonego na szczeblu unijnym. Jest nim *„Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia zrównoważonego rozwoju dla Unii Europejskiej”*, przyjęta na szczycie Rady Europy w czerwcu 2001 r. Jej podstawowe założenia dotyczą czterech celów strategicznych rozwiniętych w cele szczegółowe i proponowane kierunki działań. Do celów tych należą:

- ograniczenie zmian klimatycznych i wzrost znaczenia „zielonej” energii,
- wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego,
- usprawnienie systemu transportowego i gospodarowania przestrzenią,
- odpowiedzialne gospodarowanie zasobami naturalnymi.

Najważniejszymi ustaleniami w zakresie ochrony środowiska na szczeblu państw członkowskich Unii Europejskiej są dyrektywy, wśród których należy wymienić:

- dyrektywę Rady 79/40/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków ze zmianami (Dyrektywa Ptasia);
- dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Obie dyrektywy są podstawą prawną tworzenia sieci NATURA 2000, której celem jest zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy. Prognozuje się, że ustalenia zawarte w analizowanym planie nie będą oddziaływać negatywnie na obszary NATURA 2000.

Oprócz ww. aktów prawnych na uwagę zasługują także:

- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne.

Cele ochrony środowiska określone na wszystkich szczeblach, także tych lokalnych powinny być uwzględniane w projektowanych dokumentach planistycznych. Przyjęte w analizowanym planie formy zagospodarowania są efektem kompromisu społeczno-gospodarczo-środowiskowego. Plan uwzględnia potrzebę zachowania zasobów środowiska jednocześnie umożliwiając inwestowanie w formach nie godzących w najważniejsze struktury przyrodnicze. Ingerencja w środowisko polega na dopuszczaniu inwestowania na powierzchniach dotychczas niezabudowanych. W planie zakazano lokalizacji przedsięwzięć, które zgodnie z przepisami odrębnymi mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem terenu tartaku oraz stacji paliw.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Analiza skutków realizacji ustaleń projektu planu może być wykonywana w ramach oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dokonywanej przez wójta gminy Sabnie. Obowiązek wykonywania analiz wynika z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 199). Ocenę aktualności studium i planów sporządza się co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady. Z tą samą częstotliwością wykonywana byłaby analiza skutków realizacji ustaleń przedmiotowego planu. Istotna jest analiza realizacji planu w zakresie kształtowania zieleni i jej ochrony. Przestrzeganie zapisów dotyczących zachowania powierzchni biologicznie czynnej oraz ograniczenia uciążliwych działań i lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko staje się tu kluczowe.

Dodatkowym instrumentem analizy skutków realizacji projektowanego planu jest monitoring środowiska prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Organ ten wykonuje zadania wynikające z Państwowego Programu Monitoringu Środowiska oraz innych zadań określonych w odrębnych przepisach prawa. Wyniki oceny stanu środowiska publikowane przez WIOŚ mogą być jedną z metod analizy skutków uchwalenia projektu planu obrazującą zmiany parametrów jakościowych opisujących stan wód, powietrza, gleb, fauny, flory itp.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO ORAZ ODDZIAŁYWANIU NA OBSZARY NATURA 2000

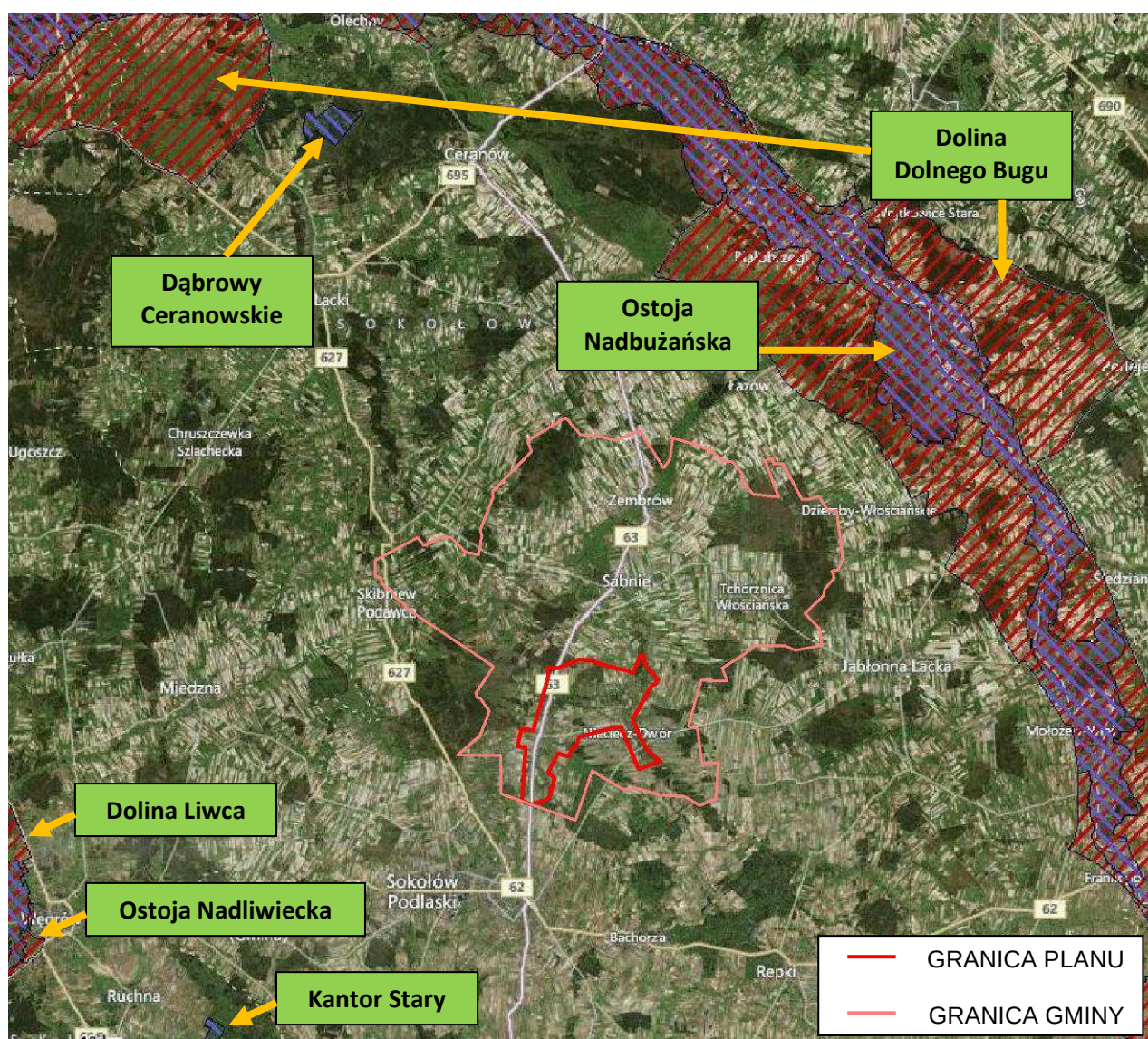
Ze względu na wynikającą z ustaleń projektu planu skalę zagospodarowania oraz jego formę, nie prognozuje się oddziaływań transgranicznych i negatywnego wpływu na obszary włączone do sieci Natura 2000.

W granicach projektu planu i gminy Sabnie brak obszarów Natura 2000. Najbliżej analizowanego obszaru znajdują się dwa, częściowo pokrywające się obszary:

- Dolina Dolnego Bugu PLB140001 – na wschód i północ, nie bliżej niż ok 11 km,
- Ostoja Nadbużańska PLH140011 – na wschód i północ, nie bliżej niż ok 12 km.,
- Kantor Stary PLH140007 – ok. 13 km na południowy zachód.

W dalszych odległościach od granic projektu planu znajdują się obszary Natura 2000:

- Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 – ok. 19 km na północny zachód,
- Dolina Liwca PLB140002 – ok. 17 km na południowy zachód,
- Ostoja Nadliwiecka PLH140032 – ok. 17 km na południowy zachód.

Granice planu i gminy Sabnie na tle obszarów Natura 2000 [źródło: opracowanie własne na tle mapy z natura2000.eea.europa.eu]

Dolina Dolnego Bugu PLB140001¹ – występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla, co najmniej 1% populacji krajowej: bączka (PCK), bociana czarnego, brodzka piskliwego, cyranki, czajki, czapli siwej, krwawodzioba, gadożera (PCK), ksyżka, kulika wielkiego (PCK), płaskonosa, podróżniczka (PCK), rybitwy białoczelnej (PCK), rybitwy czarnej, rybitwy rzecznej, rycyka, sieweczki rzecznej, sieweczki obrożnej (PCK), zimorodka; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik. Największe zagrożenie stanowią obwałowania, odcinanie starorzeczy od głównego koryta, melioracje, zabudowa doliny, kłusownictwo, zanieczyszczenia wód, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur (dane: SFD). Odległość obszaru projektu planu do Doliny dolnego Bugu wynosi w najbliższym punkcie ponad 1,2 km.

¹ źródło: SFD Dolina Dolnego Bugu

Ostoja Nadbużańska PLH140011²-Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 21 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kielbkiem białopłetwym. Stanowiska rzadkich gatunków roślin w tym 2 gatunki z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bogata fauna bezkręgowców, m.in. interesujące gatunki pajaków (*Agyneta affinis*, *A. saxatilis*, *Chocorna picinus*, *Enoplognatha thoracica*, *Enophris aequipes*, *Hahnha halveola*, *Iberina candida*, *Leptyphantes flavipes*, *Styloctetor stivus*). Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Kantor Stary PLH140007³- Obszar położony na skraju zwartego kompleksu leśnego o powierzchni około 1500 ha w obrębie Węgrów, leśnictwo Ruchna. Kompleks leśny otaczają pola uprawne. Obejmuje wielogatunkowe lasy liściaste z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy należą do trzech typów siedliskowych: las świeży, las wilgotny i las mieszany świeży. Obszar obejmuje dobrze zachowane lasy grądowe (grąd lipowo-grabowy) oraz lasy łęgowe (łęg wiązowo-jesionowy) z licznymi drzewami pomnikowymi. Zagrożeniami dla obszaru mogą być głównie: obniżenie poziomu wód gruntowych i wydeptywanie.

Ze względu na znaczną odległość od granic projektowanego planu, nie opisano pozostałych wyżej wskazanych obszarów Natura 2000.

Zmiany i skala nowego sposobu zagospodarowania wynikające z ustaleń projektu planu nie powinny wpłynąć na cele, dla jakich sąsiadujące z nim obszary Natura 2000 zostały ustanowione. Dyrektywa Siedliskowa nie określa sposobów ochrony poszczególnych siedlisk i gatunków, ale nakazuje zachowanie tzw. właściwego stanu ich ochrony. W odniesieniu do siedliska przyrodniczego oznacza to, że:

- naturalny jego zasięg nie zmniejsza się,
- zachowuje ono specyficzną strukturę i swoje funkcje ekologiczne,
- stan zachowania typowych dla niego gatunków jest właściwy.

W odniesieniu do gatunków właściwy stan ochrony oznacza natomiast, że:

- zachowana zostaje liczebność populacji, gwarantująca jej utrzymanie się w biocenozie przez dłuższy czas,
- naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się,
- pozostaje zachowana wystarczająco duża powierzchnia siedliska gatunku.

Presje związane ze zmianą zagospodarowania nie powinny znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000. Należy tu zaznaczyć, że realizacja przedsięwzięć mogących wywołać taki efekt jest uzależniona od wyniku procedury oceny ich oddziaływania na środowisko oraz na obszary Natura 2000. Takie postępowanie ma gwarantować zachowanie celów i przedmiotów dla jakich powołano dane obszary „naturowe”. Lokalny charakter przekształceń oraz odległość analizowanej przestrzeni od granic państwa, pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż nie powstaną oddziaływania transgraniczne.

² źródło: SDF Ostoja Nadbużańska

³źródło: SDF Kantor Stary

Zbadanie wpływu ustaleń planu na obszary Natura 2000 wymaga także analizy w kierunku zachowania ich spójności. Należy przez to rozumieć identyfikację czynników mających wpływ na zachowanie lub odtworzenie we właściwym stanie wszystkich chronionych w ramach sieci gatunków i siedlisk przyrodniczych w całym ich naturalnym zasięgu. Ingerencja w środowisko wynikająca z realizacji ustaleń omawianego projektu planu miejscowego nie powinna wpłynąć negatywnie na spójność sieci Natura 2000. Ze względu na skalę zmian i położenie obszaru opracowania nie prognozuje się ingerencji w siedliska, a potencjalny wpływ na populacje zwierząt (w tym ptaków) prawdopodobnie nie wystąpi.

Innym zagadnieniem jest integralność obszaru. Pojęcie to jest bardzo szerokie i odnosi się do szeregu cech, czynników i procesów związanych z danym obszarem, które mogą mieć wpływ na cele jego ochrony. Jako cechy i czynniki należy tu w szczególności wymienić:

- powierzchnię obszaru,
- obecność istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych (zarówno chronionych, jak i mających dla tych chronionych znaczenie) oraz stan ich zachowania i ochrony,
- obecność i dostępność istotnych elementów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, np. żerowisk, schronień, tras wędrówek,
- warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne (np. stosunki wodne),
- wszelkie funkcjonalne połączenia i związki istniejące na danym obszarze i ich dynamika,
- wszelkie procesy zachodzące lub przewidywane na tym obszarze,
- stopień jednolitości (braku fragmentacji) siedlisk,
- obecność i natężenie czynników i oddziaływań szkodliwych (np. powodujących niepokoienie zwierząt), z uwzględnieniem podatności celów ochrony na te zagrożenia.

Realizacja ustaleń projektu planu nie wpłynie w jakikolwiek sposób na integralność najbliższych obszarów Natura 2000. Odległość terenu gminy do obszarów „naturowych” przełoży się na brak wpływu nowych inwestycji na środowiska chronione w ramach sieci.

W granicach gminy, niespełna 5 km na północny – wschód od granic projektu planu, zaczyna się teren Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dla którego obowiązują ustalenia zawarte w Rozporządzeniu Wojewody Mazowieckiego nr 15 z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91, poz. 2447). Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar ten jest jednocześnie otuliną Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, dla którego Rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego nr 20 z dnia 8 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 172, poz. 6757) przyjęto plan ochrony. Celem ochrony Parku jest zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Bug i jej doliny z dużą liczbą starorzeczy i odnóg oraz procesów morfogenetycznych kształtujących system ekologiczny doliny, zachowanie pozostałości dużych kompleksów leśnych oraz bogactwa ich szaty roślinnej obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych. Ustalenia przedmiotowego projektu planu nie wpłyną na cele, dla których utworzono opisane w niniejszym akapicie obszary.

5. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA

Przedstawiona poniżej charakterystyka wybranych komponentów środowiska obejmuje większy zasięg terytorialny niż zamknięty granicami projektu planu, ponieważ zjawiska przyrodnicze często posiadają charakter ponadlokalny i nie są zwykle związane z umownym podziałem przestrzeni dokonywanym na potrzeby tworzenia opracowań planistycznych. Powoduje to konieczność holistycznego ujęcia uwarunkowań przyrodniczych w relatywnie szerokim zasięgu. Ponadto cel oraz stosunkowo niewielki zakres przestrzenny opracowania determinują wybór i zakres danych źródłowych, często wykazując zbieżność z informacjami dotyczącymi terytorium całej gminy, powiatu, a nawet województwa, co uzasadnia odwołania do danych dotyczących komponentów środowiska w kontekście lokalnym, jak również ponadlokalnym.

5.1 KLASYFIKACJA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA I GEOMORFOLOGIA

Według klasyfikacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego gmina Sabnie jest położona na Wyżynie Środkowoeuropejskiej, w obrębie: Działu Bałtyckiego, poddziału Pasa Wielkich Dolin, krainy Mazowiecko- Podlaskiej, dzielnicy Niziny Mazowiecko – Podlaskiej; stanowi centralny fragment mezoregionu o nazwie Wysoczyzna Siedlecka. Wysoczyzna powstała na skutek działania lądolodu w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadiału Warty i jego faz recesyjnych. W krajobrazie przeważają moreny: czołowa i denna. Średnia wysokość nad poziomem morza wynosi 160 m n.p.m., a maksymalna dochodzi do 200 m.

Rzeźba terenu została ukształtowana w wyniku procesów rzeźbotwórczych w okresie zlodowaceń (środkowopolskie oraz procesy denudacyjne z okresu bałtyckiego). Badany obszar znajduje się na wysoczyźnie morenowej, której wysokość względna nie przekracza 20 m, a bezwzględna kształtuje się na poziomie 148-166 m n.p.m. Nachylenie terenu występuje głównie w kierunku północno – wschodnim, wzdłuż doliny rzecznej oraz poprzecznie do doliny – w kierunku koryta rzeki Cetyni. Wynikający z małego zróżnicowania terenu pod względem deniwelacji powolny odpływ wód przyczynił się do powstania torfowisk i zbiorników wodnych. Stopniowe obniżanie się wód powierzchniowych stanowiło jeden z czynników zanikania torfowisk i zarastania zbiorników wodnych.

Dominujące utwory powierzchniowe zlokalizowane są w kotlinowych obniżeniach, są to osady akumulacji rzecznej o znacznej miąższości. W ich bezpośrednim sąsiedztwie zakumulowane są piaski wodnolodowcowe (na północnym fragmencie badanego obszaru) oraz gliny zwałowe (po południowej stronie Cetyni), a w zachodniej części obszaru także eluwia glin zwałowych. Marginalny jest udział piasków i żwirów lodowcowych oraz żwirów i głazów moren czołowych.

W bezpośrednim sąsiedztwie doliny Cetyni tarasy wyższe zbudowane są z piasków rzecznych i piaszczysto – żwirowych osadów wodnolodowcowych. Charakteryzują się one falistą powierzchnią, miejscami stromymi zboczami o podłożu piaszczystym.

Współczesne procesy geomorfologiczne na obszarze gminy nie powodują istotnych zmian w rzeźbie terenu – zmiany powodowane erozją wodną są znikome i nie wpływają na

istotne zmiany w rzeźbie terenu, jedynie niewielkie zmiany w jej krajobrazie są skutkiem stosunkowo chaotycznej, powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych

5.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Sabnie położona jest na Platformie Wschodnioeuropejskiej, w obrębie jednostki geologicznej Obniżenie Podlaskie. Brak dokładnych danych na temat budowy geologicznej gminy Sabnie uniemożliwia pełne rozpoznanie podłoża geologicznego obszaru będącego przedmiotem niniejszego opracowania.

Najlepiej zidentyfikowane są utwory czwartorzędowe, o miąższości 80-140 m. Zalegają one na osadach pliocenu. Pochodzą ze zlodowaceń: podlaskiego, południowopolskiego i środkowopolskiego. Zlodowacenie północnopolskie nie objęło swym zasięgiem gminy Sabnie. W jej granicach administracyjnych występują głównie gliny zwałowe. W stropie ich górnego pokładu znajdują się w znacznej części osady fluwioglacjalne. Na zachód od wsi Kupientyn występują mniejsze wzgórza moren czołowych, zbudowane z osadów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych. Morenom towarzyszą sandry piaszczyste o niewielkich miąższościach.

W granicach obszaru objętego analizą nie występują tereny eksploatacji surowców mineralnych, pomimo iż w jego zachodniej i południowo-zachodniej części zlokalizowane są złoża kruszywa naturalnego grubego. Natomiast na obszarach przyległych, na zachód od drogi krajowej nr 63 funkcjonują odkrywki piaskowo-żwirowe o charakterze lokalnym.

5.3 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Obszar gminy Sabnie leży w dorzeczu Bugu. Zasadnicza część gminy należy do zlewni rzeki Cetyni. Jedynie skrajne zachodnie fragmenty gminy należą do zlewni Buczynki. Inne ciek, stanowiące przeważnie dopływy Cetyni, mają charakter wybitnie lokalny. Sieć drobnych cieków jest liczna, uzupełniona siecią kanałów melioracyjnych. Zasoby wód powierzchniowych zwiększają wody stojące: zbiorniki retencyjne „Niewiadoma” i „Kupientyn”, a także lokalne oczka wodne i zabagnienia.

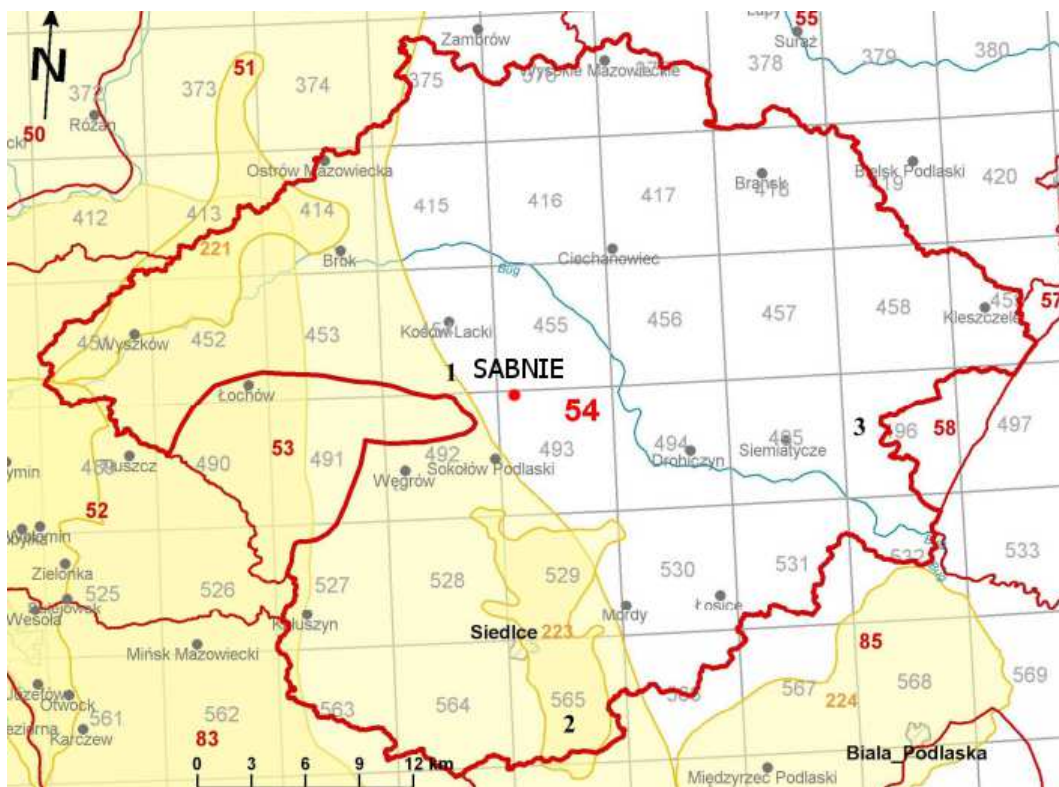
Naczelny ciek – rzeka Cetynia dzieli obszar projektowanego planu na dwie części: północną oraz południową. Najwyższe stany wody na Cetyni obserwowane są najczęściej w okresie wiosennym. Stany niskie występują głównie wczesnym latem, jesienią i zimą.

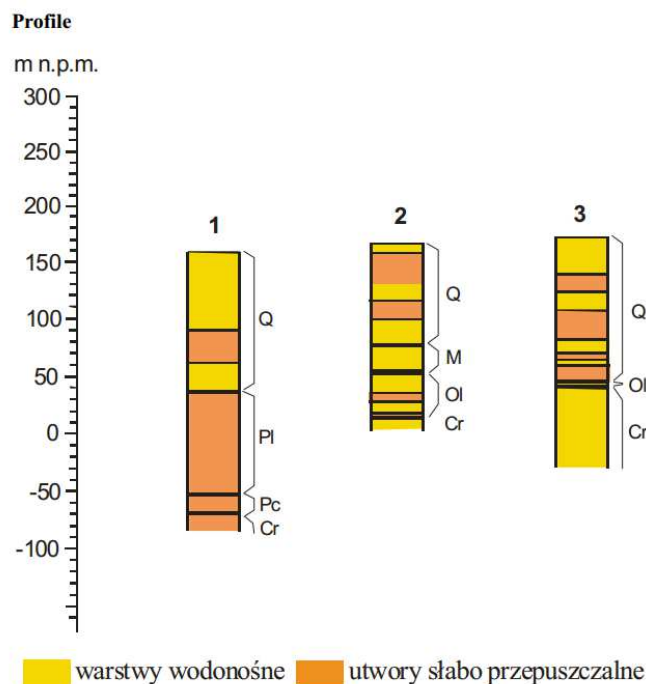
Gmina Sabnie pod względem hydrologicznym znajduje się w zasięgu Niecki Mazowieckiej, która zbudowana jest na utworach kredowych: trzecio- oraz czwartorzędowych. Wysoki poziom zawartości manganu i żelaza powoduje konieczność przeprowadzenia procesów uzdatniania tych zasobów do celów pitnych. Duża głębokość zalegania wód podziemnych utrudnia ich eksploatację. Średnia głębokość występowania tego poziomu wodonośnego wynosi 180 m ppt. Zasoby eksploatacyjne wód poziomu czwartorzędowego nie zostały w pełni rozpoznane, choć stanowią główny, użytkowy poziom wodonośny.

W gminie występują dwie strefy występowania wód gruntowych pierwszego poziomu:

- Strefa I, obejmująca obszar dolin, obniżeń oraz fragmenty równiny położone w bezpośrednim sąsiedztwie dolin, gdzie zwierciadło wód gruntowych występuje płycej, niż 1,0 m ppt i tworzy ciągły, swobodny poziom uzależniony od stanu wody w rzekach.
- Strefa II, obejmuje obszar wysoczyzny. Zwierciadło wód układa się tu na zróżnicowanych głębokościach i nie tworzy ciągłego poziomu. Często występują tu wody przypowierzchniowe – wierzchówki, utrzymujące się w płytkich piaskach na glinie zwałowej.

Obszar projektu planu leży poza Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych. Znajduje się natomiast w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 54. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) obejmują wody w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący dla zaopatrzenia ludności w wodę lub przepływ znaczący dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych oraz ekosystemów lądowych. JCWPd są jednostkowymi obszarami gospodarowania wodami podziemnymi. Jednostka nr 54 zajmuje powierzchnię 8699,42 km² i obejmuje powiaty: Wołomin, Wyszaków, Węgrów, Ostrów Mazowiecki, Zambrów, Wysokie Mazowieckie, Białystok, Bielsk Podlaski, Hajnówka, Siemiatycze, Sokołów Podlaski, Łosice, Biała Podlaska, Siedlce, Siedlce-miasto, Łuków, Mińsk Mazowiecki.

Charakterystyka JCWPd nr 54, miejscowość Sabnie położoną niedaleko na północ od obszaru projektowanego planu oznaczono czerwoną kropką i podpisano [źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna, <http://www.psh.gov.pl/>]

Na obszarze całej jednostki występuje jeden bądź dwa a lokalnie nawet trzy poziomy wodonośne czwartorzędowe. Ponadto wykształcone są poziomy wodonośne o występowaniu lokalnym: mioceni, oligoceni i kredowy. Generalnie wszystkie wymienione poziomy nie są ze sobą w bezpośredniej więzi hydraulicznej.

5.4 GLEBY

Na obszarze projektowanego planu pod względem typologicznym dominują gleby piaskowe różnych typów genetycznych, wykształcone z utworów plejstoceni (piaski i gliny) i holoceni (tj. torfy i mursze). Gleby organiczne znajdują się w dolinie Cetyni w miejscowości Kupientyn-Kolonia (torfowo-mułowe) oraz we wsi Nieciecz Włosciańska (mułowo-torfowe). Na pozostałym obszarze projektu planu występują gleby bielcowe, brunatne wyługowane i kwaśne, czarne ziemie właściwe (głównie w Niecieczy Włosciańskiej), czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, mady.

Wśród rodzajów gleb wskazać należy w szczególności gleby piaskowe na podłożu gliniastym (na południe od Cetyni). Przeważają piaski gliniaste lekkie i mocne, duży udział w powierzchni mają również piaski luźne i słabogliniaste (północna część badanego obszaru).

Na obszarze objętym zakresem niniejszego opracowania przeważają gleby o niewielkiej przydatności rolniczej (kompleks żytni słaby i najslabszy), a nawet bardzo małej, tj. gleby kompleksu zbożowo-pastewnego na czarnych ziemiach (zaklasyfikowane tak z uwagi na niekorzystne warunki gospodarowania, np. duże nachylenie terenu przy południowej części zbiornika Niewiadoma). Dobre warunki do produkcji rolniczej występują głównie w centralnej

i południowej części badanego obszaru na glebach kompleksu pszennego dobrego. Występują tu również gleby należące do kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. W dolinie rzeki występują użytki zielone średnie (2z) oraz słabe i bardzo słabe (3z).

Wśród klas bonitacyjnych gruntów ornych na obszarze projektu planu dominują IVa i IVb. Stanowią one ok. 40% gruntów ornych. Mniejsze powierzchnie zajmują grunty klas IIIa i IIIb (ok. 27%), V (ok. 16%), VI (9%). Znikomy udział ma klasa II (poniżej 5%). Wśród użytków zielonych występują grunty klas IVa i IVb (ok. 43% wszystkich użytków zielonych), V (ok. 31%), III (ok. 21%), VI (poniżej 6%).

5.5 WARUNKI KLIMATYCZNE I AEROSANITARNE

Występujący w omawianej części gminy Sabnie klimat należy do peryferii dzielnicy klimatycznej Chełmsko-Podlaskiej, leżącej w strefie klimatu nazwanej przez Romera strefą Wielkich Dolin, która obejmuje znaczną część kraju. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną, która została wykonana na potrzeby rolnictwa, gmina Sabnie jest położona w granicach regionu klimatycznego nazwanego Mazowiecko-Podlaskim.

Do wyróżniających go cech można zaliczyć kontynentalizm (długi okres letni i zimowy oraz krótkie: wiosna i jesień). W ciągu roku dominują wiatry zachodnie o średniorocznej prędkości 3 m/s. Przejściowy typ lokalnego klimatu charakteryzuje się dużą zmiennością i znaczną amplitudą temperatur rocznych. Średnioroczna temperatura wynosi około 7,5° C, maksymalna temperatura to 31,4° C, a minimalna -24,8° C. Długość okresu wegetacyjnego oscyluje wokół 200-210 dni. Nasłonecznienie rzeczywiste wynosi w gminie średnio 4,4 godz./dzień.

Według rolniczo-klimatycznej rejonizacji Polski obszar gminy leży w zasięgu dzielnicy środkowej, która charakteryzuje się niskimi opadami wynoszącymi średnio około 510 mm w skali roku. Parowanie terenowe na obszarze utrzymuje się na jednym poziomie, co oznacza, że nawet przy normalnych opadach może występować deficyt wody zgromadzonej w glebie, ponieważ część wody opadowej bierze udział w odpływie powierzchniowym i wgłębnym. W przebiegu rocznym opadów występuje wyraźne maksimum lipcowe, najniższe opady odnotowuje się zazwyczaj w marcu i październiku. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi przeciętnie 80 na rok. Pomimo relatywnie wyższej ilości opadów rocznych w ostatnich latach, sumaryczny opad roczny jest niższy od średniej krajowej. Niskie sumy opadów, malejące zasoby wód roztopowych przy tendencji spadkowej retencji śnieżnej oraz relatywnie wysokie parowanie terenowe powodują zmniejszenie ilości wody dyspozycyjnej na terenie gminy.

Na analizowanym obszarze lokalnie występują odkształcenia warunków klimatycznych, co związane jest przede wszystkim z rzeźbą i pokryciem powierzchni terenu. Obszary położone po zawiętrznej stronie kompleksów leśnych, polany leśne, zbocza dolin oraz tereny intensywnej zabudowy charakteryzują się mniejszym natężeniem wiatrów. Większe tereny dolin i zagłębień stanowią obszary inwersyjne, wykazujące predyspozycje do zalegania chłodnego powietrza. Tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Cetyni charakteryzują się wysoką wilgotnością względną z uwagi na płytkie zaleganie zwierciadła wód gruntowych.

5.6 FLORA

Z uwagi na brak szczegółowych badań botanicznych na badanym terenie oraz obszarze gminy, poniżej przedstawiona została ogólna charakterystyka roślinności. Przestrzenne rozmieszczenie głównych zbiorowisk roślinnych determinują następujące czynniki: uwarunkowania hydrologiczne, rzeźba i sposób użytkowania terenu. W dominującym na obszarze objętym analizą krajobrazie rolniczym występują zbiorowiska charakterystyczne dla tego typu krajobrazu. Dość licznie reprezentowane są zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe, w znacznie mniejszym stopniu – leśne. Różnorodność szaty roślinnej zwiększają lokalnie flora bagienna oraz wodna (w obrębie doliny rzeki).

W otwartych dolinach cieków dominują zbiorowiska łąkowe oraz pastwiskowe. Do najczęściej występujących należą: *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, *Holcus lanatus* i *Lolio-Cynosuretum*. Na wyniesieniach o podłożu piaszczystym występuje zespół z *Nardus stricta*. Inne zbiorowiska trawiaste są w mniejszym stopniu rozpowszechnione, zajmując mniejsze powierzchnie i występując lokalnie.

Zbiorowiska wodne i szuwarowe występują na niewielkich powierzchniach ze względu na brak większych rzek i zbiorników wodnych. W dolinie Cetyni spotykane są na niewielkich powierzchniach szuwały trzcinowe *Phragmitetum australis*, szuwar pałki wąskolistnej *Typhetum angustifoliae* i pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae*. Wśród innych zbiorowisk można rozpoznać: *Scirpetum lacustris*, *Acoretum calami*, *Oenantherorippetum*, *Equisetum fluviatilis*, *Hippuridetum vulgaris*, *Iridetum pseudacori* i inne. Niektóre z tych zbiorowisk występują także w mniejszych ciekach, rowach melioracyjnych i na obrzeżach nielicznych zbiorników wodnych.

Lesistość w gminie wynosi 22,7% (stan z 2012 r.) i jest to wskaźnik znacząco niższy od średniej dla kraju (29,2%) i zbliżony do przeciętnej lesistości w województwie mazowieckim (22,6%). Łączna powierzchnia terenów klasyfikowanych jako lasy to 2463 ha. Na terytorium Gminy występuje niejednorodna struktura własności gruntów leśnych. Dominują lasy prywatne (75% powierzchni ogółem, wg. danych z GUS). Pozostałe należą do zasobu publicznego, którego 80% znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych (608 ha z 703 ha – dane GUS). Lasy w gminie pełnią przede wszystkim funkcje gospodarcze.

Lasy w gminie Sabnie są zróżnicowane pod względem typów siedliskowych. Znaczny udział posiada bór świeży oraz bór mieszany świeży. W zbiorowiskach tych głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, a w domieszce występują: dąb, brzoza, grab, lipa i inne gatunki. Dużo mniejszą powierzchnię zajmują bory wilgotne. Na niewielkich powierzchniach występują bory bagienne i bory suche. Powierzchniowy udział lasów liściastych jest niewielki w odniesieniu do lasów iglastych, natomiast wśród nich dominujące znaczenie mają lasy świeże i wilgotne, w tym wilgotne bagienne (olsy – zlokalizowane w dolinie Cetyni w niewielkich płatach).

Struktura gatunkowa lasów jest dosyć jednolita – pod względem powierzchni dominują drzewostany sosnowe. Znikomy jest udział drzewostanów brzozowych, akacjowych, grabowych, osikowych i topolowych. W dolinkach cieków wodnych, szczególnie w dolinie Cetyni występują wierzbowe zbiorowiska zaroślowe *Salicetum pentandro-cinerea* z wierzbą szarą i pięcioprzecikową. W domieszce mogą występować również inne gatunki wierzb. Strukturę wiekową lasów w gminie można określić jako niekorzystną, z uwagi na występowanie drzewostanów młodych oraz należących do klasy wiekowej 21-40 lat na niemal 2/3 powierzchni

wszystkich lasów. Udział powierzchniowy najstarszych drzewostanów jest znikomy i wynosi kilka procent.

Na analizowanym obszarze nie występują zwarte kompleksy leśne. Licznie występują zadrzewienia i niewielkie kompleksy należące do lasów państwowych. Na terenach sąsiednich, zlokalizowanych na zachód od drogi krajowej nr 63 znajduje się rozległy kompleks leśny o dużych walorach krajobrazowych, którego 80% powierzchni położone jest w granicach administracyjnych sąsiedniej gminy wiejskiej – Sokołów Podlaski.

5.7 FAUNA

Charakterystyka obejmuje wyniki badań kręgowców z powodu braku stosownych badań w zakresie bezkręgowców.

Największą powierzchnię zajmuje otwarty krajobraz rolniczy z takimi środowiskami jak pola uprawne, łąki i pastwiska. Fauna kręgowców tego środowiska nie jest liczna w gatunki, ale charakterystyczna, gdyż niektóre z nich występują tylko w ww. siedliskach. Ze ssaków należy tu wymienić: zając, kreta, ryjówkę aksamitną, kilka gatunków gryzoni (mysz polna, nornik zwyczajny), sarna. Najbardziej typowe dla pól i łąk gatunki ptaków to: skowronek polny, kuropatwa, pliszka żółta, pokląskwa, potrzuszc i inne. Z rzadszych gatunków występują: błotniak łąkowy, srokoś, przepiórka. Najczęściej występującym płazem jest żaba trawna. Inne gatunki płazów zasiedlają głównie niewielkie i nieliczne śródpolne zbiorniki wodne. Gady w tym środowisku są bardzo nieliczne. Dotyczy to przede wszystkim jaszczurki zwinki, które najchętniej zasiedla suche ugory w sąsiedztwie lasów lub zadrzewień.

Dość specyficznym środowiskiem krajobrazu rolniczego są osiedla wiejskie. Występuje tu charakterystyczna fauna ssaków (np. mysz domowa, szczur wędrowny, kuna domowa) oraz ptaków (bocian biały, wróbel domowy, szpak, kawka, jaskółki dymówka i oknówka), które w innych środowiskach nie występują, lub spotykane są nielicznie.

Najlepiej poznany jest skład gatunkowy ssaków łownych. W obwodach łowieckich wchodzących w całości lub częściowo w granice gminy występują takie gatunki łowne jak: dzik, sarna, lis, zając, borsuk, kuna leśna.

W 1992 r. na obszarze gminy stwierdzono 85 gatunków ptaków lęgowych oraz prawdopodobnie lęgowych. Z rzadziej występujących gatunków stwierdzono wówczas następujące: błotniak popielaty, bocian czarny, jastrząb, srokoś, perkoz, trzciniak, rycyk. Na obszarze opracowania stwierdzono występowanie 2 gatunków: srokoś oraz bocian biały. Pierwszy z nich został zidentyfikowany w okolicach wsi Nieciecz oraz północno-zachodniej części charakteryzowanego terenu, wśród zadrzewień w pobliżu doliny Cetyni. Bocian biały natomiast wśród zabudowy wsi Kupientyn oraz wsi Nieciecz Włosciańska.

Można przypuszczać, że na terenie gminy Sabnie występuje większość gatunków płazów i gadów zasiedlających niżowy obszar Polski. Teren ten prawdopodobnie zasiedlają także takie gatunki jak: traszka zwyczajna, grzebiuszka ziemna, ropucha zielona. Z innych gatunków gadów może występować padalec zwyczajny, zaskroniec oraz być może żmija zygzakowata.

Ichtiofauna gminy Sabnie jest uboga i ograniczona do gatunków pospolitych, które nie mają dużych wymagań środowiskowych. Większość gatunków występuje w Cetyni, której średni przepływ wody jest niewielki. W rzece tej występują takie gatunki ryb jak: szczupak, okoń, płoć, ukleja, ciernik, lin, słonecznica, kielb. Zestaw gatunków w mniejszych ciekach

przepływających przez obszar gminy (w większości są to rowy melioracyjne) jest jeszcze uboższy ze względu na małe przepływy i małe głębokości wody. Zestaw gatunków w niewielkich zbiornikach wód stojących jest skrajnie ubogi.

5.8 WALORY KRAJOBRAZOWE

Obszar w granicach opracowania należy do terenów o wysokich walorach krajobrazowych oraz kulturowych.

Struktura użytkowania powierzchni determinuje nadrzędny typ krajobrazu, jakim jest krajobraz rolniczy, obejmujący pola uprawne o średnim rozdrobnieniu gospodarstw, ekstensywną zabudowę wiejską i tereny otwarte, sporadycznie otoczone ścianą lasów. Liczne występowanie i przenikanie się ww. elementów krajobrazu oraz takich, jak: drobne enklawy użytków zielonych, zadrzewienia śródpolne, przydrożne szpalery i aleje drzew, sady, uprawy krzewów sprawiają, iż struktura krajobrazu staje się wyjątkowo zróżnicowana; co jest zjawiskiem charakterystycznym dla krajobrazu Podlasia i wschodniego Mazowsza.

W północnej, środkowej i zachodniej części badanego obszaru duża liczba niewielkich zadrzewień wraz z terenami lokalnie podmokłymi (o łąkowo-pastwiskowym sposobie użytkowania) tworzą specyficzny, półotwarty krajobraz leśno-rolniczy. Charakteryzuje go bogata fauna i flora oraz zróżnicowana struktura.

Odrębną jednostkę krajobrazową tworzy Cetynia – mianowicie krajobraz doliny rzecznej. Choć niezbyt szeroka, poprzez dużą bioróżnorodność i w niewielkim stopniu uregulowany bieg znacząco wpływa na przyległe tereny: zwiększa walory przyrodnicze, urozmaica krajobraz. Rzeka malowniczo meandruje i tworzy dobre warunki do rozwoju wielu gatunków roślin i małych zwierząt. Istotne znaczenie dla krajobrazu posiada, zbudowany wzdłuż biegu rzeki Cetyni, zbiornik Niewiadoma. Zwiększa atrakcyjność turystyczną i stwarza dogodne warunki do rozwoju rekreacji.

Zbiornik „Niewiadoma” [Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru powiązanego ze zbiornikiem głównym Niewiadoma w miejscowościach: Kupientyn, Kupientyn-Kolonia, Nieciecz Włociańska i Niewiadoma, Wiliński A., Sokólska M., Warszawa 2014 r., Wiliński A., Sokólska M., Warszawa 2014 r.]

Tereny objęte zakresem niniejszego opracowania odznaczają się dużą atrakcyjnością dzięki mozaice pól uprawnych i łąk wraz z rozciągającymi się na horyzoncie lasami. Wyjątkowości przydają nieduże wzniesienia, stwarzając w wielu miejscach szansę na podziwianie malowniczych widoków. Dodatkowym atutem tego obszaru jest ukształtowanie terenu, który nie jest płaski, lecz umiarkowanie pofalowany. Elementami pogarszającymi walory krajobrazowe środowiska są napowietrzne linie energetyczne niskiego napięcia oraz turbina wiatrowa zlokalizowana w południowej części charakteryzowanego obszaru. Stosunkowo mała liczba śródpolnych zbiorników wodnych i zabagnień powoduje ograniczanie bogactwa krajobrazu rolniczego.

5.9 HISTORYCZNO – KULTUROWE OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE

OBIEKTY I OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW:

NIEWIADOMA

- Stanowisko archeologiczne w rejonie częściowo zachowanych wałów przy granicy z miejscowością Grodzisk - AZP 51-78/1, wpis do rejestru zabytków A-48/241/60, decyzja z dnia 26.03.1960 r. Obszarem stanowiska objęte są:
 - obozowisko – schyłkowy paleolit,
 - osada - epoka brązu /wczesna epoka brązu,
 - osada - wczesne średniowiecze(poł. VI-VII w.),
 - grodzisko - wczesne średniowiecze (IX-XIII w.).
- Stanowisko archeologiczne w rejonie częściowo zachowanych wałów przy granicy z miejscowością Grodzisk - AZP 51-78/3, wpis do rejestru zabytków A-214/887/70, decyzja z dnia 30.11.1970 r. Obszarem stanowiska objęte są:
 - punkt osadniczy – neolit,
 - punkt osadniczy - epoka brązu / wczesna epoka żelaza,
 - osada - wczesne średniowiecze (2 poł. VI-VII w.),
 - osada - wczesne średniowiecze.
- Stanowisko archeologiczne w rejonie częściowo zachowanych wałów przy granicy z miejscowością Grodzisk - AZP 51-78/4, wpis do rejestru zabytków A-242/1033/70 decyzja z dnia 30.11.1970 r. Obszarem stanowiska objęte są:
 - osada - wczesne średniowiecze (VIII-IX w.),
 - osada - wczesne średniowiecze (X-XII w.).
- Stanowisko archeologiczne w rejonie częściowo zachowanych wałów przy granicy z miejscowością Grodzisk - AZP 52-79/13, wpis do rejestru zabytków A-194/826/70 z dnia 17 IV z 1970 r. Obszarem stanowiska objęte jest:
 - cmentarzysko szkieletowe w obstawach kamiennych – wczesne średniowiecze.

KUPIENTYN

- Dwór murowany, wzniesiony w 2 połowie XIX w.-wpis do rejestru zabytków A-338, decyzja z dn. 30.12.1983 r. Dwór jest w bardzo złym stanie, jest nieużytkowany i popada w ruinę.
- Park dworski z połowy XIX w. – wpis do rejestru zabytków A-375, decyzja z dn. 15.05.1985 r. Drzewostan parkowy jest w dobrym stanie, jednak założenie parkowe jest nieczytelne. Brak ogrodzenia. Od strony wschodniej do zespołu pałacowo-parkowego przylega zabytkowy zespół zabudowań gospodarczych i produkcyjnych, także nieużytkowany i popadający w ruinę. Od strony północnej sąsiaduje z zespołem dworsko-parkowym zabudowa mieszkaniowa o skali i formie odpowiedniej dla sąsiedztwa zabytkowego zespołu. Zespół położony jest z daleka od ruchliwych dróg, w otoczeniu doliny rzecznej, gruntów rolnych i zadrzewień, dojazd do zespołu jest nieoznakowany.
- Stanowisko archeologiczne obejmujące północną część miejscowości od strony doliny rzeki Cetyni - AZP 52-78/4, wpis do rejestru zabytków A-217/890 dec. z dnia 30XI 1970 r. Obszarem stanowiska objęte są:
 - osada - wczesne średniowiecze (X-XII w.),
 - osada - późne średniowiecze.
- Stanowisko archeologiczne obejmujące północną część miejscowości od strony doliny rzeki Cetyni - AZP 52-78/5, wpis do rejestru zabytków A-215/888 dec. z dnia 30XI 1970 r. Obszarem stanowiska objęta jest:
 - osada- wczesne średniowiecze i późne średniowiecze (X-XII w.).

OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE GMINNĄ EWIDENCJĄ ZABYTKÓW:

KUPIENTYN

- dom nr 71, drewniany, z lat 20-tych XX w.; zamieszkaný, w średnim stanie; zachowane detale, położony na wąskiej działce, w pobliżu centrum wsi, tuż przy ruchliwej drodze krajowej;
- obiekty znajdujące się przy zespole dworskim objętym wpisem do rejestru zabytków, nie objęte obszarem wpisanym do rejestru zabytków:
 - kapliczka murowana, z 1898 r., znajdująca się w średnim stanie;
 - obora, pralnia i spichlerz z II połowy XIX w-objekty murowane, zróżnowane;
 - wieża ciśień murowana, z 1911 r., obecnie w złym stanie;
- stanowiska archeologiczne:
 - AZP 52-78/3,
 - AZP 52-78/6,
 - AZP 52-78/8,
 - AZP 52-78/9,
 - AZP 52-78/10,
 - AZP 52-78/11,
 - AZP 52-78/15,
 - AZP 52-78/23,
 - AZP 52-78/24,

- AZP 52-78/41,
- AZP 52-78/43,
- AZP 52-78/44,
- AZP 52-78/45,
- AZP 52-78/47
- AZP 52-78/49,
- AZP 52-78/50,
- AZP 52-78/51,
- AZP 52-78/59,
- AZP 52-78/60;

KUPIENTYN - KOLONIA

- stanowiska archeologiczne:
 - AZP 52-78/1,
 - AZP 52-78/2,
 - AZP 52-78/7,
 - AZP 52-78/12,
 - AZP 52-78/13,
 - AZP 52-78/14,
 - AZP 52-78/42,
 - AZP 52-78/47,
 - AZP 52-78/48,
 - AZP 52-78/52;

NIECIECZ WŁOŚCIAŃSKA

- cmentarz parafialny z ok. 1870 r., ogrodzenie metalowe, słupki murowane – cmentarz czynny w dobrym stanie, położony poza wsią, przy drodze w kierunku Niewiadomej,
- dom nr 50, drewniany, z 1930r; zamieszkany, w dobrym stanie; dobrze zachowana konstrukcja z poziomych bali, położony na dużej działce, w otoczeniu zieleni;
- dom nr 62, drewniany, z lat 20-tych XX w.; zamieszkany, w średnim stanie; w bliskim otoczeniu inne współczesne budynki;
- kościół parafialny P.W. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny z lat 1950-1953, murowany, użytkowany; dzięki położeniu na wzgórzu i odpowiedniemu ukształtowaniu dróg prowadzących do kościoła, wraz z dzwonnica stanowi dominantę przestrzenną;
- figura Chrystusa murowana, z 1937 roku; zadbaną, w dobrym stanie, położona na środku placu przed wejściem do kościoła, otoczona zielenią w formie zadbanego klombu;
- plebania murowana z lat 20-tych XX w.; zamieszkała, w dobrym stanie, bardzo dobrze zachowane detale;
- historyczne założenie ruralistyczne wsi Nieciecz Włosciańska wykształcone w okresie XV-XIX w;
- stanowiska archeologiczne:

- AZP 52-78/17,
- AZP 52-78/25,
- AZP 52-78/26,
- AZP 52-78/27,
- AZP 52-78/28,
- AZP 52-78/29,
- AZP 52-78/31,
- AZP 52-78/32,
- AZP 52-78/33,
- AZP 52-78/34,
- AZP 52-78/35,
- AZP 52-78/36,
- AZP 52-78/37,
- AZP 52-78/38,
- AZP 52-78/46,
- AZP 52-78/53,
- AZP 52-78/54,
- AZP 52-78/55,
- AZP 52-78/56,
- AZP 52-78/57,
- AZP 52-78/61,
- AZP 52-78/62,
- AZP 52-78/63;

NIEWIADOMA

- kapliczka przy budynku nr 6, murowana z XX w.; zadbane, w dobrym stanie; położona przy bocznej drodze wzdłuż doliny rzeki Cetyni;
- kuźnia drewniana, z pocz. XIX w. – zabytek techniki; nieużytkowana, w średnim stanie; położona w otwartym terenie przy drodze do Niecieczy na skarpie doliny rzeki Cetyni, w pobliżu młyna, nieogrodzona, wewnątrz pozostałości wyposażenia nieudostępnione dla zwiedzających;
- młyn wodny, drewniany z początku XX w. – zabytek techniki; w średnim stanie; od kilku lat nie użytkowany jako młyn, wewnątrz wraz z zachowanym wyposażeniem udostępniane przez właściciela; budynek położony nad rzeką Cetynią na terenie zamieszkanego siedliska otoczonego zielenią, niedaleko kuźni; do młyna przylega odcinek rzeki uregulowany wraz z budową tamy i zbiornika „Niewiadoma”, tama widoczna od młyna, a młyn widoczny z tamy;
- stanowiska archeologiczne:
 - AZP 51-78/2,
 - AZP 51-78/5,
 - AZP 51-78/6,
 - AZP 51-78/7,

- AZP 51-78/8,
- AZP 52-78/58;

Pralnia w zespole dworskim w Kupientynie [fot. Jan Kubera]

6. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA

Aspekt powiązań przyrodniczych terenu opracowania z otoczeniem bliższym oraz dalszym został przedstawiony w ramach koncepcji płatów i korytarzy ekologicznych, zarówno ekosystemów leśnych, wodnych, jak również terenów otwartych i zurbanizowanych. Obecność ww. struktur przyrodniczych decyduje o zasilaniu biologicznym danego obszaru, zachowaniu jego różnorodności biologicznej i powiązaniu z otoczeniem aktywnym biologicznie. Złożoność terenów i struktur utrudnia identyfikację wszystkich powiązań, dlatego opisano pokrótce najistotniejsze.

Obszar opracowania nie stanowi kluczowego systemu powiązań środowiskowych o znaczeniu regionalnym. Powiązaniem o zasięgu subregionalnym jest ekosystem wodno-lądowy Doliny Cetyni, która została objęta ochroną w ramach Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i stanowi element spójnego systemu jako otulina Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Pełni rolę szlaku migracyjnego flory (mikroflory rozumianej szczególnie jako zanieczyszczenia biologiczne), ptaków i hydrofauny (w tym również mikroorganizmów) – korytarz ekologiczny. Z przyrodniczego punktu widzenia migracja wielu gatunków zwierząt wodnych (szczególnie ryb, ale również wielu bezkręgowców), gatunków płazów, ptaków i ssaków z doliny dolnego Bugu jest zjawiskiem korzystnym, bowiem dolina

Bugu stanowi cenny obszar o znaczeniu międzynarodowym, odznaczający się bogactwem przyrodniczym.

Z analizowanego terenu można wyodrębnić powiązanie przyrodnicze o charakterze sublokalnym dwóch sztucznych zbiorników wodnych, jakimi są Zbiornik Kupientyn (zbudowany w 2004 roku) oraz Zbiornik Niewiadoma (ukończony w 2013 r.). Pomimo iż zostały utworzone głównie dla celów retencji, synergicznie tworzą przestrzeń przemieszczania się i siedlisko bytowania wielu gatunków zwierząt; zwiększają ponadto różnorodność biologiczną i krajobrazową, wpływając na atrakcyjność obszaru.

W kontekście negatywnym pełni on również funkcję nośnika zanieczyszczeń z przyległych terenów rolniczych, komunikacyjnych i zabudowanych, które następnie trafiają do wód rzeki Bug, a wraz z nimi ostatecznie do zasobów wód morskich; w pewnym stopniu ulegając procesom samooczyszczania, naruszanym jednak przez antropopresję, której siła oddziaływania wzrasta wraz z intensyfikacją zabudowy i gospodarczego wykorzystania terenów leżących w zlewni Bugu. W pewnym zakresie migracja zanieczyszczeń z terytorium miasta i gminy Sokołów Podlaski została wyhamowana dzięki realizacji inwestycji, polegającej na utworzeniu zespołu zbiorników wodnych.

Pozostałe niewielkie, okresowo wysychające zbiorniki wodne są oddzielone poprzez bariery przestrzenne w postaci liniowych i kubaturowych obiektów antropogenicznych. Izolacja utrudnia wymianę gatunkową roślin i zwierząt oraz przemieszczanie się pomiędzy poszczególnymi obiektami wodnymi. Marginalne znaczenie dla migracji różnych populacji zwierząt posiada sieć drobnych, okresowo wysychających cieków.

Kolejne funkcjonalne wyodrębnienie przyrodnicze tworzą lasy – płaty ekologiczne o dużym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności. Stanowią dość luźno powiązane kompleksy leśne, które bezpośrednio nie występują na obszarze objętym opracowaniem, lecz na pograniczu gminy, jednakże warunkują występowanie na obszarze w granicach opracowania ekofizjograficznego kilku gatunków ssaków i ptaków, których naturalne siedlisko stanowią tereny mieszane – złożone z krajobrazów leśnych, jak i otwartych (często polnych).

Swojemu położeniu gmina Sabnie, a wraz z nią analogicznie obszar opracowania, powiązania w zakresie fauny zawdzięcza bliskiemu sąsiedztwu z doliną Bugu. Ze względu na ogólne walory przyrodnicze oraz powiązania z ekosystemem Bugu, całe terytorium gminy Sabnie włączone zostało do obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski.

Gmina Sabnie, a więc także obszar projektu planu, powierzchniowo zawarte są w sieci ECONET-POLSKA. Oznacza to, iż tereny gminy pełnią dużą rolę w funkcjonowaniu środowiska w skali ponadlokalnej. Obecnie sieć ECONET-POLSKA nie posiada umocowania prawnego lecz wciąż przywoływana jest w wielu dokumentach, stanowiąc pewne wytyczne dla polityki przestrzennej.

takich zjawisk dochodzi od setek lat. Skutki środowiskowe stopniowej urbanizacji jednak nie wpłynęły istotnie na stan środowiska na obszarze projektu planu i gminy, między innymi dzięki zachowaniu stosunkowo małej intensywności zabudowy oraz utrzymywaniu jej w dość zwartych skupiskach osadniczych. W pewnym sensie powstał stan równowagi ekologicznej, co jest zjawiskiem korzystnym dla środowiska, jego funkcjonowania oraz warunków i jakości życia ludzi.

W granicach analizowanego opracowania brak zorganizowanego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych. Istnieją tylko lokalne układy kanalizacji odprowadzające ścieki do zbiorników bezodpływowych, które opróżniane są okresowo i wywożone do miejskiej oczyszczalni ścieków w Sokołowie. Podobnie rozwiązany jest problem unieszkodliwiania ścieków sanitarnych w zakładach produkcyjnych. Istniejąca gospodarka ściekowa zagraża skażeniem środowiska naturalnego. Istnieje ryzyko przedostawiania się zanieczyszczeń bytowych bezpośrednio do gruntu i wód gruntowych na skutek nieszczelności indywidualnych instalacji ściekowych. Do czasu wybudowania systemu kanalizacyjnego należy się liczyć z tym problemem.

Podsumowując stwierdza się, iż w granicach projektu planu nie doszło do istotnych zmian środowiska czyli takich, które radykalnie wpłynęłyby na jego jakość i funkcjonowanie. Dotychczasowe przekształcenia nie odbiegają charakterem od występujących w innych gminach wiejskich.

8. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU

Pozostawienie dotychczasowych form zagospodarowania rodzi dwojakie konsekwencje. Z jednej strony odstępianie od realizacji przyjętych koncepcji zagospodarowania może być korzystne dla środowiska ze względu na pozostawienie terenów rolnych, z drugiej zaś nie zostaną zlikwidowane dotychczasowe oddziaływania, a niekiedy mogą przybrać na sile. Odpowiednie zagospodarowanie pomimo potencjalnych przekształceń jakie może wywołać, pozwala na lepszą i skuteczniejszą ochronę zasobów środowiskowych, na stworzenie równowagi w układzie człowiek – środowisko. Niebezpieczeństwo zmian negatywnych powstać może wówczas, gdy brak realizacji ustaleń planu doprowadzi do kontynuacji i nasilenia istniejących presji środowiskowych lub spowoduje powstawanie nowych oddziaływań dotychczas nieobserwowanych.

Zmiany w środowisku przyrodniczym, jakie mogą nastąpić przy zachowaniu obecnego sposobu zagospodarowania i użytkowania zasobów, warto rozważyć uwzględniając ich przyczyny. Źródła przemian mogą być naturalne lub antropogeniczne.

W wyniku naturalnej sukcesji powstają nowe siedliska oraz zachodzi stopniowa ekspansja nowych gatunków, charakterystycznych dla środowiska leśnego. Jednocześnie zanikają gatunki, które preferują ekosystemy łąkowe, pastwiskowe czy inne, na których następują kolejne etapy sukcesji. Zaniechanie użytkowania niektórych gruntów pozwala na odtworzenie potencjalnej roślinności naturalnej. Użytkowanie terenów rolnych zmniejsza tempo tego procesu.

Ponieważ lokalnie nie występują znaczące naturalne czynniki kształtujące środowisko przyrodnicze, główny wpływ będzie na nie miał człowiek. Urbanizacja będzie postępować

szczególnie w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych oraz istniejących terenów zabudowy we wsiach: Kupientyn, Nieciecz Włosciańska i Niewiadoma. Rozwój zabudowy mieszkaniowej spowoduje przekształcenia charakterystyczne dla tego kierunku zmian, tj. zmiany rzeźby terenu, struktury gleb, szaty roślinnej, ingerencję w siedliska zwierząt, naruszenie stosunków wodnych. Poza wykopami pod fundamenty, z uwagi na niewielkie deniwelacje, nie prognozuje się znacznych zmian rzeźby terenu. Zabudowa wkroczy na część użytkowanej dotychczas rolniczo przestrzeni, co może spowodować intensyfikację produkcji roślinnej i zwierzęcej na innych obszarach. W tym przypadku mogą nastąpić znaczące przekształcenia, a nawet degradacja ekosystemów, związana ze wzrostem ilości odpadów i problemem ze składowaniem lub utylizacją, chemizacją rolnictwa, intensyfikacją stosowania nawozów. Następstwem nadmiernego nawożenia może być znaczne przekształcenie struktury i liczebności gatunkowej roślin i zwierząt, w szczególności owadów, a w konsekwencji rodziny ptaków. W przypadku takiego rozwoju zdarzeń, nastąpiłby również spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, który stanowi zagrożenie dla wód gruntowych płytkiego zalegania oraz wód powierzchniowych.

Intensywna produkcja rolnicza i duże zapotrzebowanie na wodę o jakości umożliwiającej gospodarcze wykorzystanie zwiększą eksploatację wód podziemnych, co prowadzi do powstania deficytów w skali lokalnej. Spadek potencjału produkcyjnego gleb w wyniku mechanizacji prac polowych zaowocuje koniecznością zastosowania zabiegów agrotechnicznych w celu poprawy żyzności. W wyniku przemysłowych metod uprawy, upowszechnią się monokultury co zmniejszy walory przyrodnicze i estetyczne krajobrazu. Alternatywę dla tego kierunku przemian w zakresie rolniczej działalności człowieka stanowi rolnictwo ekologiczne jako przyjaźniejsze środowisku.

Analizując potencjalne zmiany stanu środowiska i funkcjonowania poszczególnych ekosystemów przy zachowaniu dotychczasowych form zagospodarowania, w szczególności sposób należy uwzględnić warunki sanitarne i infrastrukturę techniczną. Utrzymanie obecnego tempa rozbudowy sieci wodociągowej z równocześnie nieadekwatnym tempem realizacji systemu oczyszczania ścieków stanowi zagrożenie dla sanitarnemu wód. Konsekwencją może być degradacja walorów krajobrazowych (zanieczyszczone doliny rzeczne) i rekreacyjnych. Zachowując ciągłość funkcjonowania obecnego systemu gromadzenia, segregowania i utylizacji odpadów, część zanieczyszczeń komunalnych nadal będzie odprowadzana w sposób niekontrolowany do środowiska, wywołując ryzyko jego degradacji. Wdrażanie zbiorczego, efektywnego systemu selektywnej zbiórki odpadów w ramach realizacji przepisów prawa o randze ustawowej zmniejszy zagrożenie zanieczyszczeniem środowiska. Ponadto powstaną możliwości dywersyfikacji źródeł utrzymania ludności miejscowej, ponieważ może ona być zatrudniona do obsługi tego systemu. Utrzymanie porządku i czystości w gminie należy do zadań własnych gminy, zatem posiada ona środki ku poprawie jakości życia, poziomu rozwoju lokalnego poprzez wzrost liczby miejsc pracy i pobudzenie aktywności gospodarczej dzięki realizacji systemu gospodarki odpadami. Modernizacja istniejących składowisk odpadów oraz rekultywacja wyrobisk po odkrywkowej eksploatacji kruszyw naturalnych w sąsiedztwie analizowanego projektu planu może zahamować rozrost i powstawanie nowych, nielegalnych składowisk odpadów. W konsekwencji wzrosłyby walory estetyczno-krajobrazowe.

Realizując dotychczasowy model rozwoju warunków do turystyki i rekreacji przedstawiciele władz lokalnych doprowadzą do poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru.

Utworzenie zespołów roślinności szuwarowej dostosowanej do ekosystemów nadrzecznych stanowiących naturalny filtr biologiczny, będzie służyć oczyszczaniu wody

z zanieczyszczeń, które pochodzą ze spływu powierzchniowego z użytków rolnych. Dolina Cetyni odzyska walory krajobrazowe, nastąpi zahamowanie procesów osuszania i zmian siedlisk, fauny i flory poprzez retencję wodną w sztucznych zbiornikach „Kupientyn” i „Niewiadoma”. Zmiany kierunków działania w zakresie postępującej melioracji terenów nadrzecznych oraz realizacja planów ochrony i zwiększenia jakości wód w rzece spotęgują poprawę bilansu wodnego.

Wzmożony ruch kołowy będzie skutkować wzrostem emisji zanieczyszczeń do atmosfery, szczególnie gazów CO, SO₂, NO₂, węglowodorów, ołowiu oraz jego związków, pyłów PM₁₀. Nie bez znaczenia będzie też wzrost natężenia hałasu i potencjału zachodzenia wypadków drogowych.

W zakresie zmian pozytywnych prognozuje się wzrost powierzchni terenów zieleni wysokiej. W sąsiedztwie obszarów leśnych, w wyniku naturalnej sukcesji mogą pojawić się nowe drzewa. Ponadto grunty o niskiej przydatności rolniczej, przylegające do lasów, prawdopodobnie przeznaczone zostałyby pod zalesienie.

Z uwagi na powstanie w 2013 roku elektrowni wiatrowej w Niecieczy Włosciańskiej, można przypuszczać, że obszar jest przydatny dla tego typu inwestycji. W związku z tym możliwe jest powstanie kolejnych urządzeń tego typu. Turbiny wiatrowe są niebezpieczne dla ptaków i raczej niekorzystne dla atrakcyjności krajobrazu. Oprócz tego mogą wiązać się ze szkodliwym oddziaływaniem akustycznym (hałas, emisja infradźwięków) oraz tzw. efektem migoczącego cienia – cienie rzucone przez obracające się śmigła, jak i widok samych obracających się skrzydeł mogą powodować rozdrażnienie i dekoncentrację, czasem też zawroty głowy.

Bez szczegółowych zasad zagospodarowania wprowadzonych ustaleniami planu może dojść do niekontrolowanego rozwoju zabudowy i powstania obiektów wprowadzających chaos do krajobrazu.

Powyżej omówiono skutki potencjalnego niekontrolowanego rozwoju. Wprowadzanie planów miejscowych służy jednak ułatwieniu procesów inwestycyjnych i przyspieszeniu procedur związanych z realizacją nowych przedsięwzięć. Skutkiem odstąpienia od realizacji ustaleń projektu planu może zatem być również zahamowanie rozwoju rejonu. Brak nowych terenów przeznaczonych w planie pod inwestycje może okazać się bardzo poważnym ograniczeniem rozwojowym, niekorzystnym dla gospodarki. To właśnie w granicach analizowanych terenów powstaną nowe miejsca pracy, prawdopodobnie produkowane będą różne dobra.

Podsumowując, wśród zmian i skutków jakie mogłyby nastąpić w przypadku odstąpienia od realizacji ustaleń projektu planu i jakie można określić jako korzystne dla środowiska należy wymienić:

- zachowanie areałów rolnych – powierzchnia, choć użytkowana stosunkowo intensywnie, wciąż pozostaje aktywna biologicznie,
- zachowanie rolniczego krajobrazu,
- utrzymanie barier migracyjnych (drogi) na obecnym poziomie,
- zachowanie cennych stref ekotonu,
- możliwość regeneracji środowiska i jego „umacniania” na skutek odstąpienia od produkcji rolnej.

Należy zdać sobie sprawę z faktu, że ww. korzyści mogą zostać przynajmniej częściowo zachowane poprzez ścisłe określenie zasad kształtowania zabudowy w sposób najmniej ingerujący w środowisko, a więc zachowanie odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej, areałów

działek, określonych gabarytów zabudowy oraz zapewnienie wszelkich urządzeń czy instalacji służących ochronie środowiska.

Jako negatywne skutki odstąpienia od realizacji ustaleń analizowanego projektu planu wymienić należy:

- nierównomierny rozwój infrastruktury wodociągowej i sanitarnej,
- realizacja zabudowy dysonującej z otoczeniem i w nieprzemyślanych pod względem urbanistycznym miejscach,
- lokalny brak realizacji potrzeb społecznych i gospodarczych (inwestycyjnych),
- brak wykorzystania potencjału obszaru wynikającego z obecności zbiornika wodnego i obiektów oraz obszarów zabytkowych,
- nieokreślone kierunki rozwoju przestrzeni wokół obiektów i obszarów zabytkowych,
- nadmierna intensyfikacja gospodarki rolnej, groźna przede wszystkim dla jakości wód gruntowych i powierzchniowych.

9. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA WYNIKAJĄCE Z OPRACOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNEGO

Poniżej przedstawiono uwarunkowania dla zagospodarowania będące wynikiem analizy środowiska, jego stanu i powiązań, zawarte w „Opracowaniu ekofizjograficznym na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru powiązanego ze zbiornikiem głównym w miejscowościach: Niewiadoma, Nieciecz Włosciańska, Kupientyn, Kupientyn – Kolonia w gminie Sabnie”.

PRZYDATNOŚĆ DO DALSZEGO UŻYTKOWANIA

Z treści opracowania ekofizjograficznego wynika, iż poszczególne grunty przydatne są do odmiennych typów zabudowy. Uwarunkowania nie sprzyjają zainwestowaniu wszystkich przydatnych pod zabudowę gruntów w sposób ujednolicony pod względem funkcjonalnym.

Większość obszarów zlokalizowana jest poza dolinami cieków. Nie są one też zalesione. Są na nich dobre warunki do lokalizacji funkcji mieszkaniowych - wody gruntowe zalegają na odpowiednio niskim poziomie, a grunty mają stabilne podłoże i skład mechaniczny.

Z uwagi na wymóg kształtowania urbanistycznego ładu przestrzennego oraz względy ekonomiczne, w opracowaniu ekofizjograficznym zalecono by wskazywać nowe obszary zabudowy jako poszerzenie istniejących. Stwierdzono, iż działania powinny być nastawione szczególnie na rozwój wsi Kupientyn, gdyż znajduje się przy drodze krajowej. W dalszej kolejności polecono stworzyć możliwości rozwoju wsi Nieciecz Włosciańska i Niewiadoma, zlokalizowanych przy drodze powiatowej Jabłonna Lacka-Sokołów. Z uwagi na ekstensywny charakter istniejącego zagospodarowania w tych wsiach oraz rolnicze użytkowanie większości terenów objętych opracowaniem, zalecono rozwój zabudowy z przewagą mieszkaniowej jednorodzinnej.

W otoczeniu zbiornika wodnego „Niewiadoma” autorzy opracowania ekofizjograficznego dostrzegają potencjał do realizacji zabudowy rekreacji indywidualnej (czyli letniskowej). Powstanie zbiornika rodzi nowe możliwości dla rozwoju turystyki w całej gminie. Aby utrzymać walory przyrodnicze obszaru planu zalecono zachowanie terenów w granicach dolin rzecznych, między innymi

na obszarach wysoczyzn morenowych, jako wolnych od zabudowy. Jako pierwsze, pod zabudowę powinny być przeznaczane tereny, do których doprowadzono wcześniej infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną. Pod ewentualną zabudowę rekreacji indywidualnej wskazano też wyłączone z produkcji rolnej obszary, przyległe do kompleksów leśnych, szczególnie te o korzystnym mikroklimacie.

W opracowaniu ekofizjograficznym stwierdzono, iż tereny o bardziej urozmaiconej rzeźbie terenu stwarzają szczególnie atrakcyjne warunki dla rozwoju agroturystyki. Podkreślono przy tym, że przy lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej i gospodarstw agroturystycznych należy zadbać o ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych. Jako wskazówkę do realizacji tego założenia wymieniono gospodarowanie przestrzenią w sposób zapewniający ciągłość i harmonię nowych obiektów z istniejącym wcześniej krajobrazem. Służyć temu ma wyznaczanie stref ochronnych wokół miejsc przedstawiających walory przyrodnicze i kulturowe. Stwierdzono, iż pomimo ograniczeń w zainwestowaniu spowodowanych planowym wyłączaniem wybranych terenów z przeznaczenia pod zabudowę, gmina powinna odnieść korzyści ekonomiczne – atrakcyjność krajobrazu może zdeterminować popularność obszaru jako miejsca do wypoczynku, rekreacji i turystyki.

Jako obszary lokalizacji usług wskazano sąsiedztwo drogi krajowej (nr 63), czyli wieś Kupientyn. Szczególnie miejsca wyposażone w infrastrukturę techniczną. Zalecono analizy efektywności ekonomicznej takich inwestycji z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z występowania obszarów objętych ochroną komponentów środowiska.

Uwarunkowania przyrodnicze do prowadzenia działalności rolniczej określono jako przeciętne. Gleby średniej jakości, które dominują na obszarze projektu planu wskazano do dalszego wykorzystania rolniczego. Najsłabsze gleby (klas V i VI) wg autorów ekofizjografii powinny zostać zalesione szczególnie przy kompleksach leśnych w północnej i zachodniej części analizowanego obszaru. Zaznaczono przy tym, że proces zalesień powinien się odbywać na podstawie planów miejscowych lub programu zalesień. Użytkowanie łąk i pastwisk na gruntach organicznych powinno polegać na aktualnym sposobie wykorzystania i zbliżonym poziomie ochrony.

Otwarty, stosunkowo płaski teren oraz duża odległość od zabudowy mieszkaniowej w centralnej części obszaru projektu planu, zostały uznane za warunki odpowiednie do lokalizacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii i produkcji „ekologicznej” energii elektrycznej zgodnie z wymogami rozwoju zrównoważonego. Zaproponowano przeznaczenie gruntów nieprzydatnych do działalności rolniczej, położonych w sąsiedztwie istniejącej elektrowni wiatrowej na realizację nowych turbin.

KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZYRODNICZEJ

Według treści opracowania ekofizjograficznego nadrzędnym celem w zakresie kształtowania układu przyrodniczego jest utworzenie spójnego systemu ekologicznego, w tym nowych powiązań ekologicznych (wewnętrznych, jak i z otoczeniem), ale przede wszystkim zachowanie i umocnienie istniejących. Jednym z nich jest Dolina Cetyni jako liniowy element Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Następujące czynności wymieniono jako mogące pomóc zrealizować taki cel:

- zakaz zainwestowania w bezpośrednim otoczeniu doliny Cetyni, wyznaczenie terenów predysponowanych do zabudowy lotniskowej,
- czynna ochrona najbliższego otoczenia koryta rzeki – łagodzenie presji turystycznej, wyznaczenie ścieżek spacerowych, właściwa organizacja miejsc rekreacji i wypoczynku,

- wprowadzenie korzystnych dla środowiska zasad utrzymania ekosystemu rzeki, sztucznych zbiorników retencyjnych i najbliższego otoczenia – zakaz wycinki drzew i krzewów, pozostawienie naturalnych przeszkód w rzece, rozwój roślinności w strefie nadbrzeżnej, pełniącej rolę filtra zanieczyszczeń spływających z obszarów rolniczych,
- eliminacja dewastacji szaty roślinnej, procederu pozostawiania odpadów w nieprzystosowanych do tego miejscach, itp.

Wśród istotnych zadań w ramach kształtowania struktury przyrodniczej wymieniono także właściwe wykorzystanie potencjału zasobów przyrodniczych oraz zapewnienie ciągłości funkcji poszczególnych elementów struktury przyrodniczej. Zaliczono do nich: tereny otwarte, kompleksy leśne oraz system dolin rzek i zbiorników wodnych.

Stwierdzono, iż projektowane w obrębie dolin budynki, trasy komunikacyjne, oraz inne obiekty antropogeniczne powinny być tak sytuowane, aby nie stanowiły przeszkody dla naturalnych ciągów migracyjnych i siedlisk zwierząt.

W celu zachowania różnorodności biologicznej charakteryzowanego obszaru polecono zachować i wzbogacać zasoby zieleni śródpolnej (zarówno zespołów zadrzewień, jak i pojedynczych drzew), jak również chronić przed przekształceniami zespoły szuwarowo-bagienne, torfowiskowe. Stwierdzono, iż ochronie podlegać powinno otoczenie małych zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych, które retencjonując wodę, tworzą stosunki wodne sprzyjające powstawaniu określonych nowych siedlisk. Opracowanie ekofizjograficzne podkreśla ponadto, że rozwojowi bogatych biocenoz sprzyja obecność wód powierzchniowych w bezodpływowych formach punktowych, które spełniają również ważną rolę w utrzymaniu płytkich wód podziemnych. Zaznaczono też, że kompleksy leśne wraz z systemem dolin warunkują utrzymanie równowagi w środowisku przyrodniczym, poprzez zawartą w ich obrębie różnorodność ekosystemów (leśne, łąkowe, wodne, torfowo-bagienne). Jako istotny walor wskazano tereny otwarte, które pełnią w strukturze przestrzennej gminy szereg funkcji: m.in. klimatyczno-higieniczną, ekologiczną, estetyczną, wypoczynkową, akustyczną.

Opracowanie ekofizjograficzne opowiada się za przeciwdziałaniem chaotycznej zabudowie otwartych przestrzeni. Do szczególnej ochrony wskazano gleby klas II – III, ponieważ posiadają wysokie walory użytkowe i powinny być wykorzystywane do rozwoju działu gospodarki rolnej. Jak istotny problem wskazano także potencjalne przecinanie otwartych przestrzeni ciągami komunikacyjnymi, jako barierami migracyjnymi dla zwierząt.

Jako możliwość zwiększenia spójności struktury przyrodniczej wskazano planowe wprowadzanie zalesień na gruntach rolnych w ramach długoterminowych programów, ponieważ tworzenie nowych areałów leśnych powinno przebiegać w sposób kontrolowany i z uwzględnieniem uwarunkowań siedliskowych gatunków drzew. W przypadku nowych nasadzeń wskazano wprowadzanie gatunków dopasowanych do siedliska.

OGRNANICZENIA W ZAGOSPODAROWANIU

Jako ograniczenia w zagospodarowaniu, w opracowaniu ekofizjograficznym wskazano:

- potrzebę ochrony otuliny Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (wchodzącej na obszar analizowanego projektu planu) poprzez respektowanie celu, dla którego ten park krajobrazowy utworzono, czyli ochronę wyróżniających się krajobrazowo ekosystemów i powiązanie ich z krajowym systemem obszarów chronionych,

- zakazy, nakazy i ograniczenia zawarte w rozporządzeniu nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 roku w sprawie utworzenia Warszawskiego Obszaru chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 42 poz. 870),
- wynikającą z ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205) konieczność ochrony gruntów rolnych polegającej na:
 - o ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
 - o zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom, w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej,
 - o rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
 - o zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- wynikającą z ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205) konieczność ochrony gruntów leśnych polegającej na:
 - o ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze,
 - o zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
 - o przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
 - o poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności,
- konieczność przestrzegania wytycznych ustawy o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz.U. z 2013 poz. 260 z późn. zmianami) dotyczących minimalnych odległości od dróg, w jakich należy sytuować obiekty budowlane,
- wymóg ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem linii elektroenergetycznych,
- ograniczenia wynikające z innych przepisów prawa, np.:
 - o Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo Budowlane (Dz.U. z 2013 poz. 1409),
 - o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.),
 - o Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz.U. z 1997 Nr 132 poz. 877 z późn. zm.),
 - o Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 poz. 1232),
 - o Ustawa z dnia 27. kwietnia 2001 r. – o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm),
 - o Ustawa z dnia 16. kwietnia 2004 r. – o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 poz. 627 z późn. zm),
 - o inne przepisy, normy i warunki, które mają zastosowanie na poszczególnych terenach gminy.

10. USTALENIA PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA NINIEJSZEGO OPRACOWANIA

Skala i siła oddziaływań na środowisko wodno-gruntowe, powietrze, klimat, faunę i florę, krajobraz zależą od projektowanych w planie funkcji i ich rozmieszczenia. W omawianym opracowaniu wprowadzono następujące tereny funkcjonalne:

- RM - tereny zabudowy zagrodowej,
- ML - tereny zabudowy rekreacji indywidualnej,
- MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MNU - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług,
- U - tereny usług,
- UW - teren usług wyznaniowych,
- UO - tereny usług oświaty,
- UP - tereny usług celu publicznego z dopuszczeniem usług,
- P - teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
- R - tereny rolnicze,
- ZR - tereny zieleni nieurządzonej,
- ZC - teren cmentarza,
- US – tereny sportu i rekreacji z dopuszczeniem usług,
- ZPU – teren zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług,
- ZL – tereny lasów,
- WS – tereny wód powierzchniowych,
- WR – tereny rowów,
- K – tereny infrastruktury kanalizacyjnej,
- W – teren infrastruktury wodociągowej,
- E – teren infrastruktury elektroenergetycznej,
- KS – tereny parkingów,
- tereny dróg publicznych:
 - o KDG – droga główna,
 - o KDZ – drogi zbiorcze,
 - o KDL – drogi lokalne,
 - o KDD – drogi dojazdowe,
- KDW – tereny dróg wewnętrznych (niepublicznych).

Dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego istotne są zawarte w ustaleniach szczegółowych dla poszczególnych terenów wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla każdej działki budowlanej. Od stopnia pokrycia terenu nieprzepuszczalnymi warstwami zależą (lokalnie) kierunki i tempo spływu powierzchniowego, przepuszczalność wody w głąb gruntu, zachowanie bioróżnorodności i stopień zachowania aktywności biologicznej.

W projekcie planu największe obszary wśród przeznaczonych pod zabudowę gruntów zajmują funkcje: zabudowa zagrodowa, zabudowa rekreacji indywidualnej, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług. Dla tych terenów ustalono minimalną powierzchnię biologicznie czynną 20% (tereny RM) ,70% (tereny ML), 60% (tereny

MN) oraz 50% (tereny MNU). To oznacza, że poza siedliskami zabudowa planowana na analizowanym obszarze ma być ekstensywna – ponad połowa, lub jak w przypadku terenów MNU co najmniej połowa powierzchni działki budowlanej musi być wolna od obiektów budowlanych oraz zbudowanych z nieprzepuszczalnych materiałów dojazdów, chodników itp. Pełniejszemu wyobrażeniu o planowanym zagospodarowaniu działek o tak wysokich wskaźnikach minimalnych powierzchni biologicznie czynnych posłuży podanie ustalonych minimalnych powierzchni działek budowlanych powstałych w wyniku scalenia lub podziału nieruchomości. Dla terenów RM ustalono 2000 m², ML 800 m², MN 1000 m² za wyjątkiem terenów MN-1 i MN-2, dla których ustalono 700 m², MNU 1200 m². Maksymalne intensywności zabudowy dla tych terenów ustalono następujące: RM – 1,0, ML - 0,4, MN - 0,8, MNU - 0,9.

Wysokie wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie czynnej ustalono także dla terenów: UW - 50%, UO – 40%, UP – 30%, E – aż 80%. Wskaźnik na poziomie 30% został ustalony dla terenów usług U. Dla terenu obiektów produkcyjnych, składów i magazynów ustalono wskaźnik na poziomie 15%, co jak na taki typ zagospodarowania nie jest wartością dość dużą. Wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej ustalono także dla terenów US. Są to tereny przeznaczone na cel rekreacji przy zbiorniku wodnym „Niewiadoma”, dlatego wartość omawianego wskaźnika ustalono jako równą aż 60%.

Z punktu widzenia dbałości o środowisko przyrodnicze zawsze interesujące są ustalenia planów miejscowych dotyczące infrastruktury technicznej, szczególnie odprowadzania ścieków i pozyskiwania wody. W analizowanym projekcie planu miejscowego ustalono obowiązek podłączenia budynków mieszkalnych i usługowych do sieci wodociągowej, z zastrzeżeniem, że do czasu realizacji sieci wodociągowej dopuszcza się korzystanie z ujęć własnych, przy czym dopuszczenie to nie dotyczy budynków lokalizowanych w obszarze objętym granicą strefy ochrony sanitarnej cmentarza. Jeśli chodzi o gospodarowanie ściekami ustalono, że wszystkie budynki produkcyjne i usługowe oraz działki budowlane muszą posiadać przyłącze kanalizacyjne umożliwiające odprowadzenie ścieków. Do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej dopuszczono gromadzenie wytwarzanych na działce ścieków bytowych lub przemysłowych w szczelnych atestowanych zbiornikach bezodpływowych na nieczystości ciekłe. Dopuszczono także realizację indywidualnych atestowanych systemów oczyszczania ścieków na działkach, których gabaryty umożliwiają lokalizację takich systemów zgodnie z przepisami odrębnymi. Wody opadowe i roztopowe nakazano zagospodarować w granicach własnej działki budowlanej w sposób uniemożliwiający ich spływ na działki sąsiednie, z zastrzeżeniem, że zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na działce należy realizować poprzez wykonanie indywidualnych rozwiązań technicznych, w tym budowę szczelnych zbiorników do gromadzenia wód deszczowych lub budowę wybranych, w zależności od warunków miejscowych, urządzeń retencyjno - infiltrujących odprowadzających wody do ziemi, takich jak: skrzynki i komory rozsączające, studnie chłonne, rigole, rowy, niecki lub zbiorniki. Dopuszczono przy tym realizację zbiorczych urządzeń retencyjno-infiltrujących odprowadzających wody opadowe i roztopowe, obsługujących kilka sąsiadujących działek.

Oprócz tego ustalono także sposób postępowania w zakresie gospodarki odpadami. Nakazano wyznaczyć na każdej działce budowlanej miejsca do gromadzenia odpadów. Dopuszczono możliwość realizacji zbiorczych miejsc na pojemniki umożliwiające selektywną zbiórkę odpadów obsługujących kilka działek budowlanych.

Dla stanu atmosfery istotne są ustalenia w zakresie zaopatrzenia w ciepło. Nakazano stosowanie instalacji grzewczych, w których paliwami lub nośnikami energii są: gaz ziemny, energia elektryczna,

olej opałowy o zawartości siarki do 0,6% lub odnawialne źródła energii. Dopuszczono stosowanie instalacji grzewczych w oparciu o kominki opalane drewnem i stosowanie innych nośników energetycznych pod warunkiem, że będą użyte w urządzeniach mających odpowiednie atesty lub świadectwa ekologiczne i zapewniających standardy emisji dopuszczone w przepisach odrębnych.

Plan dotyczy obszaru o różnorodnych uwarunkowaniach, gdzie znajdują się liczne stanowiska archeologiczne, tereny o istotnym znaczeniu przyrodniczym, zabytkowy zespół dworski, tereny o wysokim potencjale turystycznym przy zbiorniku wodnym „Niewiadoma”, elektrownia wiatrowa, dolina rzeki będąca korytarzem ekologicznym. Dlatego zawiera wiele ustaleń istotnych z punktu widzenia niniejszej prognozy. W dalszej części przeanalizowano różne ustalenia projektu planu, również nie omówione w niniejszym rozdziale, oceniając jednocześnie ich wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

11. PRZEWIDYWANE SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

W związku z wybudowaniem w 2013 roku zbiornika wodnego „Niewiadoma” przewidywany jest znaczny wzrost atrakcyjności jego okolic jako miejsca na zabudowę rekreacji indywidualnej (zabudowę letniskową). Już teraz istnieje duże zainteresowanie właścicieli działek na tym obszarze, by zmienić przeznaczenie gruntów w celu realizacji funkcji letniskowej. Projekt planu ustala nowe tereny zabudowy umożliwiając taki rozwój na niezabudowanych dotąd terenach. Przewiduje także lokalizację usług, terenu obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (by umożliwić dalszą działalność istniejącego tartaku). Na niewielkich obszarach, proponowany rozwój będzie wymagał przeznaczenia terenów rolnych o klasach III lub II na cele nierolnicze, a także przeznaczenia lasów na cele nieleśne. W skali obszaru planu będą to jednak nieznaczne zmiany w bezpośrednim sąsiedztwie obecnie zainwestowanych terenów, uzasadnione ze względu na ład przestrzenny, w tym zapobieganie zbędnemu rozpraszaniu zabudowy. Warto tutaj zauważyć, że projekt planu wprowadza także uzupełnienia powierzchni istniejących lasów, co kompensuje straty związane z wylesieniami w innych miejscach.

W uchwalonym w 2014 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie wyznaczono „tereny łąk i pastwisk - ekologiczną strefę doliny Cetyni” mającą zabezpieczyć dalsze funkcjonowanie korytarza ekologicznego, którym jest dolina rzeki Cetyni. Projektowany plan, zgodnie z zapisami Studium, pozostawia wskazane okolice cieku jako wolne od zabudowy.

W miejscowości Kupientyn-Kolonia przy zbiorniku wstępnym „Kupientyn” ustalono teren infrastruktury kanalizacyjnej, jako przeznaczenie podstawowe ustalając oczyszczalnię ścieków. Obecność oczyszczalni może okazać się zniechęcająca dla potencjalnych nowych mieszkańców i letników, szczególnie z uwagi na bliskie sąsiedztwo zabudowanych aktualnie terenów przy drodze krajowej. Realizacja oczyszczalni wymaga sporządzenia oddzielnej analizy względem wpływu na środowisko, co winno zostać zrealizowane w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Współczesne standardy realizacji oczyszczalni są na tyle wysokie, iż ich ewentualna uciążliwość (przede wszystkim odory) powinna być niewielka. Bardzo istotne jest, że budowa oczyszczalni ścieków jest działaniem na rzecz poprawy jakości środowiska wodno-gruntowego oraz stworzy odpowiednie warunki

dla rozwoju gminy i życia jej mieszkańców. Może być także przydatna do przyszłego rozwoju lokalnego systemu kanalizacji.

11.1 LUDZIE

Analizowany projekt planu, po uchwaleniu z całą pewnością pozytywnie wpłynie na ludzi, zarówno na pojedyncze jednostki jak i na ogół społeczeństwa. Należy zauważyć, że realizacja ustaleń jest formą realizacji wniosków zgłaszanych przez osoby i instytucje będące właścicielami działek oraz odzwierciedleniem polityki gminy ukierunkowanej na zrównoważony rozwój. Z założenia plan ma odpowiedzieć na potrzeby właścicieli poszczególnych działek poprzez spełnienie zgłaszanych we wnioskach postulatów.

Zmiany w zagospodarowaniu wynikające z realizacji ustaleń projektu planu będą przede wszystkim polegały na wprowadzeniu nowej zabudowy rekreacji indywidualnej i jednorodzinnej. Wymienione typy wykorzystania gruntów będą służyły działalności zarobkowej–wynajmowaniu budynków rekreacji indywidualnej, obsłudze ruchu turystycznego. Dla pojedynczych osób i ich rodzin realizacja nowych inwestycji może skutkować znaczącą poprawą warunków bytowo-materialnych. Zwiększą się także wpływy finansowe do gminy, co pozwoli na dalsze poprawianie warunków życia mieszkańców, np. poprzez inwestycje celu publicznego.

Potencjalnie istotne dla jakości życia ludzi mogłoby być utrzymanie istniejącej elektrowni wiatrowej w Niecieczy Włosciańskiej, wyposażonej w jeden wiatrak. Plan ustala w jej miejscu teren E o przeznaczeniu podstawowym „urządzenia i obiekty infrastruktury elektroenergetycznej w tym elektrownia wiatrowa”. W promieniu ponad 400 m od tego terenu ustalono strefę ochronną, w obrębie której nakazano (przy zagospodarowaniu lub użytkowaniu terenów) uwzględnienie znaczącego oddziaływania elektrowni na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi. Strefa ochronna powinna zapobiec narażaniu potencjalnych nowych mieszkańców na szkodliwe oddziaływanie akustyczne (hałas, emisja infradźwięków) oraz tzw. efekt migoczącego cienia – cienie rzucone przez obracające się śmigła, jak i widok samych obracających się skrzydeł mogą powodować rozdrażnienie i dekoncentrację, czasem też zawroty głowy. Ustalenia projektu planu wprowadzają więc w tej materii ograniczenia, które zabezpieczają w pewien sposób jakość warunków do życia ludzi. Nie zaprojektowano nowych lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Ustalona w projekcie planu lokalizacja oczyszczalni ścieków w Kupientynie –Kolonii może powodować lokalne konflikty. Dla tego terenu ustalono realizację nowej oczyszczalni ścieków. Obiekty tego rodzaju kojarzone są z odorem i hałasem a zatem obniżeniem jakości życia w najbliższym otoczeniu. Obecne standardy realizacji oczyszczalni, związane z hermetyzacją urządzeń, pozwalają stwierdzić, iż emisja odorów – jeśli w ogóle wystąpi - będzie chwilowa, sporadyczna. Zatem ryzyko obniżenia jakości życia jest niewielkie. W obliczu braku sieci kanalizacyjnej na obszarze planu, realizacja oczyszczalni może przynieść korzyści dla środowiska – zmniejszone będzie ryzyko zanieczyszczania gleb, wód gruntowych i powierzchniowych ściekami sanitarnymi, co pośrednio jest istotne dla jakości życia ludzi.

Ustalenia projektu planu umożliwiają dalszy rozwój funkcji przemysłowej na terenie istniejącego tartaku w Niecieczy Włosciańskiej, wprowadzając tam teren P-1. Sformułowano jednak zapisy ograniczające możliwe szkodliwe oddziaływanie na środowisko wytwarzane przez inwestora do terenu działki budowlanej na jakiej jest wytwarzane i do której inwestor posiada tytuł prawny. Zawarto

zastrzeżenie, że hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne poziomy nie mogą sięgać poza obręb działki, na której są wytwarzane. Zakazano też składowania odpadów na obszarze projektowanego planu.

Zapis o obowiązku ograniczenia szkodliwego oddziaływanie na środowisko wytwarzanego przez inwestycję do terenu działki budowlanej na jakiej jest wytwarzane i do której inwestor posiada tytuł prawny został umieszczony także jako ustalenie dla terenów zabudowy zagrodowej RM. Takie ustalenie w planie może zapobiec np. nadmiernemu rozprzestrzenianiu się odorów. Związek z takimi uciążliwościami może mieć chów lub hodowla zwierząt. Co więcej, dla terenów zabudowy zagrodowej zakazano chowu lub hodowli zwierząt w liczbie wyższej niż 50 DJP, a na niektórych terenach chowu lub hodowli zwierząt w liczbie wyższej niż 15 DJP. Ponadto plan całkowicie zakazuje chowu i hodowli zwierząt futerkowych.

Korzystne dla społeczeństwa z pewnością byłoby umożliwienie w projekcie planu wprowadzenie przestrzeni publicznych na terenach sportu i rekreacji US, gdzie dopuszczono realizację miejsc sprzyjających gromadzeniu się i przebywaniu osób, poprzez zagospodarowanie terenów z wykorzystaniem elementów małej architektury, zastosowanie różnorodnych form nawierzchni, kompozycji roślinnych i oświetlenia podkreślającego cechy miejsca. Zapisy planu dopuszczają na tych terenach realizację ogródków gastronomicznych, plaż, miejsc postojowych, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dojeżdż, dojazdów, elementów małej architektury i ogrodzeń. Przestrzenie publiczne wysokiej jakości, których powstaniu wspomniane dopuszczenia potencjalnie służą, sprzyjają nawiązywaniu bliższych kontaktów społecznych, zwiększają atrakcyjność rekreacyjną i turystyczną obszaru. Opisane w dalszych podrozdziałach ustalenia związane z dbałością o jakość krajobrazu, np. dotyczące lokalizacji reklam, ogrodzeń, kształtowania zabudowy, lokalizacji zieleni, ograniczania emisji hałasu, zanieczyszczeń powietrza i promieniowania elektromagnetycznego, ochrony dziedzictwa kulturowego i inne, też będą wpływały pozytywnie na jakość życia ludzi. Sama estetyka przestrzeni, czytelność układu urbanistycznego/ruralistycznego, wpływają na samopoczucie i jakość życia ludzi, nawet gdy nie są tego świadomi.

Rodzajem zabezpieczenia, wynikającego pośrednio z odrębnych przepisów są ustalenia wyznaczające strefę ochrony sanitarnej cmentarza ZC-1 w Niecieczy Włosciańskiej. W związku z ewentualnym wpływem na warunki sanitarne ustalono co następuje:

- nie dopuszcza się lokalizowania budynków w odległości 50 m od terenu cmentarza,
- nakazuje się podłączenie do sieci wodociągowej wszystkich budynków korzystających z wody lokalizowanych w odległości 150 m od terenu cmentarza,
- zakazuje się budowy ujęć wody służących do celów konsumpcyjnych lub potrzeb gospodarczych w odległości 150 m od terenu cmentarza.

Ze względu na warunki sanitarne istotne jest, że autorzy projektu planu wyraźnie zakładają, że w przyszłości zbudowana będzie sieć kanalizacyjna. Do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej dopuszczono gromadzenie wytwarzanych na działce ścieków bytowych lub przemysłowych w szczelnych atestowanych zbiornikach bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz realizację indywidualnych atestowanych systemów oczyszczania ścieków na działkach, których gabaryty umożliwiają lokalizację takich systemów zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ustalono obowiązek podłączenia budynków mieszkalnych i usługowych do sieci wodociągowej. Do czasu jej realizacji dopuszczono korzystanie z ujęć własnych, za wyjątkiem budynków lokalizowanych w obszarze objętym granicą strefy ochrony sanitarnej cmentarza.

Przy terenach zabudowy mieszkaniowej przy drogach w północnej części Niecieczy Włosciańskiej, przy zbiorniku „Niewiadoma”, oznaczonych symbolami KDD-14, KDL-15 oraz przy

terenie U-1 w Kupientynie przy drodze krajowej, wyznaczono szpalery drzew do nasadzeń. Mają one służyć jako bariera akustyczna i element poprawiający odczucia estetyczne. Ich zaplanowanie jest wyrazem troski o jakość warunków zamieszkania na sąsiadujących terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej. Szpalery drzew, w formie których to ustalenie zostanie najprawdopodobniej zrealizowane, powinny także wpływać pozytywnie na istotną dla ludzi estetykę przestrzeni.

Dla terenów objętych projektem planu ustalono dopuszczalne poziomy hałasu, według następującej klasyfikacji rodzaju terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi:

- tereny oznaczone symbolami: RM jako tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny oznaczone symbolami: MN jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny oznaczone symbolami: MNU, U, UW, UO, UP, ZPU jako tereny mieszkaniowo-usługowe,
- tereny oznaczone symbolami: ML, US jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Wzdłuż drogi krajowej nr 63 zaprojektowano tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług MNU, jeden teren zabudowy jednorodzinnej MN. Częściowo rozszerzono też tereny istniejącej zabudowy zagrodowej RM. Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dopuszczalne poziomy dla:

- terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wynoszą dla pory dnia $L_{Aeq D} = 55$, oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 50$ dB,
- terenów zabudowy zagrodowej oraz terenów mieszkaniowo-usługowych, wynoszą dla pory dnia $L_{Aeq D} = 60$ dB, oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 50$ dB.

Tereny projektowanej zabudowy przy drodze krajowej nr 63, ze względu na duże natężenie ruchu kołowego będą szczególnie narażone na emisję hałasu, szczególnie poza obszarem zabudowanym gdzie pojazdy poruszają się z większą prędkością. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził dotychczas pomiarów hałasu dla drogi krajowej nr 63. Z przeprowadzonego przez WIOŚ w 2014 roku monitoringu hałasu wynika jednak, że dla podobnych dróg poziomy hałasu dla pory dziennej wynoszą od 64,3 dB do 68,2 dB, natomiast dla pory nocnej od 57/5 dB do 63,0 dB. Ze względu na podobny charakter dróg wziętych pod uwagę w monitoringu, można stwierdzić iż poziomy hałasu na drodze krajowej nr 63 także będą osiągały wartości powyżej 60 dB. Takie poziomy hałasu mogą powodować dekoncentrację ludzi i nadmierne zmęczenie.

Dopuszczalne normy hałasu dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy zagrodowej oraz terenów mieszkaniowo – usługowych, jak wynika z powyższej analizy mogą więc być przekroczone. Uzasadnieniem dla planowanego układu funkcjonalno-przestrzennego jest fakt, że zabudowa przy drodze krajowej nr 63 zaprojektowana została ze względu na złożone do projektu planu wnioski właścicieli działek. Tereny MNU docelowo mają służyć lokalizacji usług związanych z rozwojem turystyki wokół zbiornika Niewiadoma, takich jak motele i hotele, a więc miejsca krótkookresowego przebywania ludzi. Tereny zabudowy zagrodowej są natomiast w większości już zabudowane, a ich projektowane rozszerzenia stanowią kontynuację istniejącej zabudowy i służą zachowaniu ładu przestrzennego po realizacji nowych inwestycji. Istotne jest także odsunięcie nieprzekraczalnych linii zabudowy od linii rozgraniczających drogi krajowej. Poza obszarem zabudowanym, czyli w miejscach gdzie plan wyznacza nowe tereny zabudowy, nieprzekraczalna linia zabudowy została zaprojektowana 23 m od linii rozgraniczających, czyli ok. 25 m od jezdni drogi krajowej. Przy budynkach znajdujących się w takiej odległości od jezdni i poruszających się po niej pojazdów poziom hałasu będzie znacznie mniejszy niż na samej drodze.

Aby chronić tereny zabudowy przed nadmiernym oddziaływaniem akustycznym, można zastosować nasadzenie na działkach roślinności izolującej – szpalerów drzew, krzewów od strony drogi. Szczególnie dobre warunki do zastosowania zieleni izolującej będą na działkach poza terenem zabudowanym, gdzie nieprzekraczalną linię zabudowy zaprojektowano w odsunięciu 23 m od linii rozgraniczających drogi. Tak szeroką przestrzeń między drogą a zabudową można przeznaczyć np. na zieleni ogrodową z gęstymi krzewami i drzewami. Zalecane jest także użycie do realizacji budynków materiałów chroniących przed hałasem, np. specjalnych okien, ścian o odpowiedniej konstrukcji. Na terenach mieszkaniowo – usługowych dobrym rozwiązaniem może być lokalizowanie budynków usługowych bliżej drogi jako izolacji akustycznej dla położonych głębiej w obrębie działki budynków mieszkaniowych. Ze względu na walory krajobrazowe i estetykę przestrzeni nie zaleca się stosowania ekranów akustycznych przy drodze.

Nie prognozuje się złego wpływu realizacji ustaleń projektu planu na zdrowie ludzi. Zapisy dla terenów, na których prowadzona będzie działalność związana z emisją różnych zanieczyszczeń i uciążliwości ograniczają w sposób wystarczający potencjalne zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców pobliskich terenów.

Wnioski i rekomendacje:

- ustalenia projektu planu służą spełnieniu i wynikają w bardzo dużym stopniu z istniejącej woli inwestycyjnej właścicieli działek (w tym lokalnych mieszkańców),
- nastąpi poprawa warunków bytowo - materialnych – zatrudnienie w nowych obiektach usługowych, okresowe zatrudnienie w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji, korzyści majątkowe z tytułu wynajmu domów rekreacji indywidualnej i jednorodzinnych,
- wzrośnie udział zabudowy przeznaczonej na obsługę turystów, co może przełożyć się na korzyści materialne właścicieli działek, szczególnie zlokalizowanych w okolicy zbiornika „Niewiadoma”,
- wzrosną wpływy do budżetu gminy, co może przekładać się na dalsze działania w kierunku poprawy szeroko pojętych warunków do życia,
- wyznaczono tereny, które mogą posłużyć jako przestrzeń publiczna, wpływająca na poprawę relacji społecznych, zwiększająca możliwości rekreacji i wypoczynku,
- uchwalenie planu ułatwi proces inwestycyjny,
- uciążliwości związane z działalnością produkcyjną ograniczone będą do terenów, do których inwestor ma tytuł prawny,
- projekt planu wyznacza strefę ochronną wokół istniejącej elektrowni wiatrowej,
- w projekcie planu zawarto ustalenia służące bezpieczeństwu sanitarnemu,
- trudno przewidzieć, czy ewentualna oczyszczalnia ścieków będzie stanowiła uciążliwość, ale jeśli powstanie, na pewno wpłynie pozytywnie na niektóre komponenty środowiska, a siłą rzeczy też na ludzi.

11.2 FAUNA I FLORA-BIORÓŻNORODNOŚĆ

Generalnie nie prognozuje się znaczącego wpływu realizacji ustaleń projektu planu na faunę, florę i bioróżnorodność. Zmiany będą miały charakter lokalny i dotyczą terenów gdzie powstaną nowe inwestycje, szczególnie zabudowa jednorodzinna i rekreacji indywidualnej, na pozostałych zostanie utrzymany dotychczasowy stan względnej równowagi w układzie człowiek – środowisko. Do typowych przekształceń należy zaliczyć dewastacje szaty roślinnej (bezpośredni skutek realizacji zabudowy), zmianę składu gatunkowego, powstanie lokalnych barier migracyjnych w postaci ogrodzeń i budynków. Pozytywną prognozą jest lokalny wzrost bioróżnorodności wynikający z urządzania przydomowych ogródków. Na zwiększenie bioróżnorodności wpłynie w znacznym stopniu funkcjonowanie niedawno powstałego zbiornika wodnego „Niewiadoma”. W projekcie planu pozostawiono większą część jego sąsiedztwa jako wolną od zabudowy. Dla funkcjonowania środowiska na obszarze kluczowe jest utrzymanie występujących tu arealów rolnych, lasów i zadrzewień, cieków wodnych tworzących powiązania przyrodnicze. Zapisy projektu planu, w tym struktura przestrzenna zagospodarowania gwarantują zachowanie ww. struktur oraz ich wzajemne powiązanie. Grunty leśne oraz grunty rolne klas II i III przeznaczone w projekcie planu na cele nierolnicze i nieleśne stanowią znikomy, praktycznie pomijalny udział gruntów. Co więcej, na obszarze projektu planu ustalono w kilku miejscach rozszerzenie granic istniejących lasów, co rekompensuje ewentualne straty w innych miejscach.

Pozostawienie wolnej od zabudowy strefy wokół doliny Cetyni i zbiornika „Niewiadoma” sprzyja utrzymaniu ich roli korytarza ekologicznego. Zachowana zostanie możliwość swobodnej migracji zwierząt. Nie będą więc przerwane powiązania przyrodnicze, które funkcjonują w oparciu o dolinę Cetyni.

Istotnym zagrożeniem są istniejące ciągi komunikacyjne, a w szczególności droga krajowa nr 63, na której występuje duże natężenie ruchu, a znacznie może się ono zwiększyć na wszystkich drogach po realizacji ustaleń projektu planu. Pokonanie drogi przez większe zwierzęta może zakończyć się poważną w skutkach -nie tylko ze względu na pozbawienie życia zwierzęcia ale też zagrożenie dla ludzi-kolizją. Sporadycznie dochodzi do wypadków z udziałem zwierząt. Ich migracje lokalnie mogą być znacząco utrudnione a nawet niemożliwe.

Po uchwaleniu projektu planu utrzymana zostanie możliwość użytkowania istniejącej już elektrowni wiatrowej wyposażonej w duży wiatrak, potencjalnie niebezpieczny dla ptaków. Przyjmuje się, że wpływ tego typu inwestycji dotyczy czterech aspektów:

- śmiertelności bezpośredniej na skutek zderzeń ptaków z siłowniami,
- utraty lęgówisk lub żerowisk wywołanej odstraszeniem ptaków przez turbiny lub inną infrastrukturę,
- zmiany tras przelotów wymuszone unikaniem siłowni,
- bezpośredniej utraty lęgówisk lub żerowisk wskutek przekształceń terenu wywołanych realizacją elektrowni wiatrowych.

Nie prognozuje się wpływu na funkcjonowanie ekosystemów rzeki Cetyni w związku z ustaloną lokalizacją oczyszczalni ścieków w miejscowości Kupientyn-Kolonia na terenie infrastruktury kanalizacyjnej. Rzetelna ocena oddziaływania związanego z przedsięwzięciami tego typu następuje w raporcie oddziaływania na środowisko, który sporządza się kiedy znane są konkretne rozwiązania techniczne w zakresie odprowadzania oczyszczonych ścieków.

Wnioski i rekomendacje:

- nie przewiduje się istotnych zmian bioróżnorodności na obszarze projektu planu,
- prawdopodobnie powstaną nowe bariery migracyjne w wyniku realizacji zabudowy,
- może dojść do wzbogacenia bioróżnorodności w wyniku zagospodarowania ogrodów przydomowych,
- utrzymanie urządzeń wytwarzających energię z wykorzystaniem turbiny wiatrowej, może być niebezpieczna dla ptaków.

11.3 POWIERZCHNIA ZIEMI/RZEŻBA TERENU

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu nastąpią zmiany powierzchni ziemi. W wyniku prowadzonych robót budowlanych, zniszczeniu ulegnie wierzchnia warstwa gleby, a struktura głębszych warstw ulegnie zaburzeniu. Warto tu nadmienić, iż inwestycje nastąpią na terenie upraw rolnych gdzie doszło już do przekształceń na skutek zabiegów agrotechnicznych.

Realizacja nowych obiektów budowlanych przyczyni się do uszczelnienia podłoża przez wprowadzanie powierzchni nieprzepuszczalnych. Areał powierzchni przepuszczalnych (biologicznie czynnych) dla terenów zabudowy pozostanie jednak na stosunkowo wysokim poziomie, rzadko spotykanym w planach miejscowych. Wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla większości terenów zabudowy ustalono na poziomie aż 50% - 60% powierzchni działek. Wskutek prowadzonych prac niwelacyjnych dojdzie do wytworzenia pewnej ilości mas ziemi z wykopów. Teren jest stosunkowo płaski więc roboty ziemne stanowić będą głównie wykopy pod fundamenty. Grunt z wykopów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 21 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2001 r. Nr 112 poz. 1206) jest odpadem, w związku z czym jego zagospodarowanie jest ściśle określone przepisami prawa. Praktyka niestety wskazuje na nieprzestrzeganie przepisów prawa w tym zakresie. Ograniczenie procederu nielegalnego wywozu gruntu lub jego niewłaściwego składowania wykracza poza możliwości zapisów prawa i ustaleń planu. Zakazy w tym zakresie trudno egzekwować.

Należy zauważyć, że oddziaływanie na powierzchnię terenu dotyczy także obszarów, dla których nie przewidziano zmian w użytkowaniu. Chodzi tu o tereny uprawiane rolniczo. Działalność rolnicza przyspiesza erozję gleb polegającą na zmywaniu warstwy glebowej. Nie jest to jednak zjawisko, które drastycznie zmienia ukształtowanie terenu a użytkowanie rolnicze na stałe jest wpisane w krajobraz Polski. Pod tym względem realizacja ustaleń projektu planu w zakresie użytków rolnych pozostaje w charakterze neutralnym/obojętnym.

Wnioski i rekomendacje:

- realizacja nowej zabudowy wymusi zmiany rzeźby terenu, będą one jednak niewielkie – teren jest płaski, brak większych deniwelacji,
- zmiany rzeźby terenu na terenach nowej zabudowy będą typowe dla obszarów rozwijających się,
- na tle obecnych form zagospodarowania i przekształceń środowiska, prognozowane zmiany rzeźby terenu pozostają bez większego znaczenia dla środowiska.

11.4 KRAJOBRAZ

Określenie oddziaływania przyjętych w projekcie planu ustaleń na krajobraz wymaga oceny stopnia naturalności krajobrazu, jego struktury i zniekształceń. Krajobraz ulega przemianom pod wpływem naturalnych procesów zachodzących w środowisku biotycznym i abiotycznym oraz oddziaływań antropogenicznych. Działalność człowieka najsilniej ingeruje w struktury przyrodnicze a więc i krajobraz. Zmiany użytkowania terenów doprowadzają do poważnych i nieodwracalnych przekształceń. Realizacja ustaleń projektu planu doprowadzi przede wszystkim do rozszerzenia obszarów zabudowy kosztem przestrzeni rolnych. Powstaną także obiekty produkcyjne, przemysłowe, hale czy magazyny.

W projekcie planu zawarto szereg ustaleń dla zachowania ładu przestrzennego i spójności kompozycyjnej obiektów budowlanych poprzez określenie odpowiednich parametrów i zasad realizacji zabudowy. Kompozycja przestrzenna regulowana jest ustalonymi, nieprzekraczalnymi liniami zabudowy. Określono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnych na pojedynczych działkach budowlanych, maksymalne wysokości zabudowy podane w metrach, kąty nachylenia i ukształtowanie dachów. Ograniczono także kolorystykę dachów i elewacji oraz materiały, z jakich powinny być one wykonane. Parametry te nawiązują do istniejącej zabudowy, więc ustalenia projektu planu nie pozwolą na powstanie niekorzystnie wyróżniających się pod względem kształtu, gabarytów, konstrukcji i kolorystyki budynków. W efekcie realizacji ustaleń należy spodziewać się stonowanej zabudowy, respektującej sąsiedztwo. Tereny zabudowy wyznaczone w projekcie planu tworzą kontynuację istniejącego układu urbanistycznego. Zapobieżono więc niekorzystnemu rozpraszaniu zabudowy.

Zbiornik wodny „Niewiadoma” istnieje od niedawna – jego budowę ukończono w roku 2013. W związku z jego powstaniem zaistniała znaczna wola inwestycyjna, ukierunkowana na rekreację. W konsekwencji na obszarze przyległych wsi: Kupientyn, Kupientyn-Kolonia, Niewiadoma, Nieciecz Włościańska wyznaczono zupełnie nowe tereny zabudowy. Samo utworzenie zbiornika wodnego nie będzie więc końcem zmian krajobrazu w rejonie – powstaną nowe budynki jednorodzinne, rekreacji indywidualnej, usługowe oraz drogi.

W projekcie planu ustalono zasady sytuowania i rozmieszczania reklam. Zakazano ich lokalizacji na terenach rolniczych R, terenach zieleni nieurządzonej ZR oraz wszystkich drogach publicznych. Wprowadzono ograniczenie polegające na tym, że reklamy w formie wolnostojących urządzeń trwale związanych z gruntem, lokalizowane na terenach zabudowy, nie mogą mieć więcej niż dopuszczalna wysokość zabudowy na danym terenie. Według ustaleń projektu planu płaskie tablice reklamowe mogą być umieszczane na elewacjach budynków wyłącznie w miejscach wyznaczonych w projektach budowlanych tych budynków. Ponadto zakazano umieszczania reklam przekraczających 20% powierzchni elewacji budynku. Dopuszczono umieszczanie reklam i znaków informacyjno-plastycznych na elementach małej architektury (poza ww. terenami, na których zakazano lokalizacji reklam). Takie ustalenia ograniczają możliwości powszechnego dziś umieszczania billboardów, bannerów i innych form reklam w wyjątkowo niekorzystnych dla krajobrazu miejscach.

W okolicy cmentarza w Niecieczy Włościańskiej i założenia dworskiego w Kupientynie, czyli terenu ZPU-1, ustalono strefę ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego. W jej obrębie nakazano zachowanie istniejącego drzewostanu dopuszczając jednocześnie wycinkę chorych jednostek po odpowiedniej ocenie stanu drzew. Zakazano wprowadzania zwartych nasadzeń wysokiej roślinności. Takie ustalenia należy ocenić pozytywnie, jako narzędzie zachowania czytelności kompozycji, jaką tworzą teren dawnego folwarku, dwór i park dworski.

Na urodę przestrzeni pozytywnie wpłyną ustalone w projekcie planu szpalery drzew do nasadzeń. Tworzą one ciągłe założenia zlokalizowane wzdłuż dróg KDL-15 i KDD-14 w sąsiedztwie planowanej zabudowy. Zaplanowano je też przy terenie istniejącej stacji benzynowej w Kupientynie (teren U-1 przy drodze krajowej, w południowej części wsi).

W projekcie planu zawarto także zapisy dotyczące kształtowania przestrzeni publicznych na terenach US-1 i US-2 zaprojektowanych przy północnej granicy zbiornika wodnego „Niewiadoma”. Zapisy o kształtowaniu przestrzeni publicznych na tych terenach zachęcają do realizacji przestrzeni publicznej wysokiej jakości – dopuszczono realizację miejsc sprzyjających gromadzeniu się i przebywaniu osób, poprzez zagospodarowanie terenów z wykorzystaniem elementów małej architektury, zastosowanie różnorodnych form nawierzchni, kompozycji roślinnych i oświetlenia podkreślającego cechy miejsca.

Dla jakości krajobrazu korzystne są ustalenia dotyczące realizacji ogrodzeń od strony dróg publicznych i dróg wewnętrznych. Zakazano wykonywania ogrodzeń pełnych oraz z prefabrykowanych elementów żelbetowych za wyjątkiem ogrodzeń na terenie kościoła w Niecieczy Włosciańskiej. Nakazano budować ogrodzenia w liniach rozgraniczających tereny, przy czym dopuszczono odstępstwo od tej zasady w przypadku istniejących przeszkód takich jak: infrastruktura techniczna, drzewa oraz w miejscach sytuowania bram wjazdowych. Ustalenia projektu planu regulują też wygląd ogrodzeń wymagając ich ażurowości na co najmniej 40% powierzchni każdego metra bieżącego długości. Nie pozwolono na realizację ogrodzeń wyższych niż 1,6 m, za wyjątkiem ogrodzeń boisk sportowych i terenu kościoła.

Wnioski i rekomendacje:

- prognozuje się przekształcenia krajobrazu typowe dla rozwijających się pod względem turystycznym – letniskowym obszarów wiejskich,
- układ urbanistyczny będzie kontynuowany, nie dojdzie do nadmiernego rozproszenia zabudowy,
- ustalenia dotyczące reklam przysłużą się ogólnemu wizerunkowi obszaru,
- ustalenia projektu planu posłużą zachowaniu lub poprawie estetyki obszarów zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej, usługowej i innej.

11.5 ŚRODOWISKO WODNO-GRUNTOWE

Na obszarze projekcie planu znajdują się dwa zbiorniki wodne: „Niewiadoma” i mniejszy „Kupientyn”. Pełnią one funkcję retencyjną. Pierwszy z wymienionych rodzi spore nadzieje związane z turystyką i rekreacją. Dotychczasowa gospodarka wodami płynącymi jest podporządkowana głównie wymogom rolnictwa, które po realizacji ustaleń planu nadal będą istotnym czynnikiem. Zagrożeniem w stanie istniejącym jest brak systemu kanalizacyjnego oraz stosowanie szamb bez szczelnego dna, co powoduje odpływ ścieków w głąb gruntu i zanieczyszczanie wód podziemnych.

W ustaleniach projektu planu określono zasady zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków sanitarnych i wód opadowych oraz zasady gospodarowania odpadami. W zakresie zaopatrzenia w wodę ustalono obowiązek podłączenia budynków mieszkalnych i usługowych do sieci wodociągowej, z zastrzeżeniem, że do czasu jej realizacji dopuszcza się korzystanie z ujęć własnych, za wyjątkiem budynków lokalizowanych w obszarze objętym granicą strefy ochrony sanitarnej cmentarza.

W zakresie odprowadzenia ścieków przemysłowych ustalono, że ścieki te odprowadzane będą docelowo siecią kanalizacji do oczyszczalni ścieków po wcześniejszym ich oczyszczeniu zgodnie z przepisami odrębnymi. Ścieki bytowe wedle ustaleń także odprowadzane mają być w przyszłości siecią kanalizacji do oczyszczalni ścieków. Ustalono, że wszystkie budynki produkcyjne i usługowe oraz działki budowlane muszą posiadać przyłącze kanalizacyjne umożliwiające odprowadzenie ścieków. Do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej dopuszczono: gromadzenie wytwarzanych na działce ścieków bytowych lub przemysłowych w szczelnych atestowanych zbiornikach bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz realizację indywidualnych atestowanych systemów oczyszczania ścieków na działkach, których gabaryty umożliwiają lokalizację takich systemów zgodnie z przepisami odrębnymi.

Takie regulacje służą ochronie środowiska wodno-gruntowego przed zanieczyszczeniami. Warto zauważyć, iż w związku z prowadzoną produkcją lub inną działalnością, mogą powstawać ścieki nietypowe, które wymagają zastosowania specjalnych urządzeń oczyszczających przed wprowadzeniem do systemu kanalizacyjnego lub ich wywozem. Produkcja i odprowadzanie ścieków „nietypowych” regulowana jest odrębnymi przepisami między innymi Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U. 2006 nr 136 poz. 964). W związku z obowiązującymi odrębnymi przepisami ryzyko zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego ściekami „nietypowymi” należy uznać za znikome.

Do lokalnych zmian w środowisku wodno-gruntowym dojdzie w wyniku budowy nowych obiektów. Nastąpi uszczelnienie podłoża, zmiana warunków infiltracji oraz kierunków spływu powierzchniowego. Część gleb zostanie przykryta powierzchnią nieprzepuszczalną i wyłączona z obiegu materii. Dotyczy to także ciągów komunikacyjnych. Są to zmiany typowe dla nowych terenów inwestycyjnych. Te niekorzystne przekształcenia ograniczono, wprowadzając minimalną powierzchnię biologicznie czynną wielkości nawet do 70% powierzchni działki, jak ma to miejsce dla terenów zabudowy rekreacji indywidualnej i zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług. Uszczelnienie podłoża w wyniku realizacji nowych inwestycji będzie miało znikome znaczenie w kontekście terenu całej gminy. Zmiany będą zachodziły na stosunkowo małych powierzchniach.

Zagrożeniem dla środowiska wodno-gruntowego jest także sam proces realizacji poszczególnych inwestycji. W trakcie budowy do wód i gruntu mogą przedostawać się farby, kleje, smoły i inne substancje używane na budowie. Ich oddziaływanie może być nawet toksyczne w stosunku do organizmów żywych. Aby temu zapobiec konieczna jest rzetelna kontrola oraz realizacja obiektów zgodnie z najwyższymi standardami. Dotyczy to także obiektów liniowych.

Dla środowiska wodno-gruntowego korzystna może być budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kupientyn-Kolonia. We wskazanej w Studium możliwej lokalizacji oczyszczalni ścieków, projekt planu ustala teren infrastruktury kanalizacyjnej, na którym będzie można zrealizować oczyszczalnię ścieków.

Zapobiegać niszczeniu środowiska wodno-gruntowego może zawarty w projekcie planu zakaz stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

Wnioski i rekomendacje

- w projekcie planu zawarto ustalenia minimalizujące ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych przez ścieki komunalne,

- ustalono budowę wyłącznie szczelnych, atestowanych zbiorników bezodpływowych i obowiązek ich likwidacji po realizacji systemu kanalizacji,
- ustalono lokalizację oczyszczalni ścieków,
- na stosunkowo niewielkich obszarach powierzchnia ziemi ulegnie uszczelnieniu – zmiana warunków infiltracji, kierunków spływu, stosunków wodnych, ale ustalone minimalne powierzchnie biologicznie czynne są bardzo wysokie,
- zmiany środowiska wodno-gruntowego wynikające z ustaleń planu będą typowe dla nowych terenów inwestycyjnych a ich zasięg nie będzie duży.

11.6 ATMOSFERA I KLIMAT AKUSTYCZNY

Emitorem hałasu i infradźwięków jest turbina istniejącego wiatraka elektrowni wiatrowej w Niecieczy Włosciańskiej. Plan ustala strefę ochronną w promieniu ponad 400 m od ustalonego terenu urządzeń i obiektów infrastruktury elektroenergetycznej, gdzie wiatrak się znajduje.

Realizacja ustaleń projektu planu doprowadzi do powstania nowych dróg. Ich przebiegi na ogół zgodne są z istniejącymi drogami gruntowymi. Ustalenie nowych ciągów komunikacyjnych konkretnych klas przełoży się na realizację nawierzchni utwardzonych. Pozytywnym tego skutkiem będzie zmniejszenie zapylenia. Uciążliwość akustyczna pojazdów poruszających się po nawierzchni utwardzonej zwykle jest mniejsza niż na drogach gruntowych, ale trudno jest prognozować poprawę klimatu akustycznego ze względu na sam fakt utwardzenia dróg. Poziom hałasu generowanego przez ruch pojazdów zależy będzie od wielu czynników np. konkretnego materiału i technologii wykonania nawierzchni, rodzaju pojazdów poruszających się drogami. Ponadto prognozuje się znaczne zwiększenie natężenia ruchu kołowego na nowych drogach, ponieważ prowadzą one do terenów nowej zabudowy, planowanej na obszarach dotychczas użytkowanych rolniczo.

Tereny projektowanej zabudowy przy drodze krajowej nr 63, ze względu na duże natężenie ruchu kołowego będą szczególnie narażone na emisję hałasu. Jak opisano w rozdziale dotyczącym oddziaływania ustaleń planu na ludzi, dopuszczalne poziomy hałasu przy tej drodze prawdopodobnie mogą być przekroczone. Ustalenia planu wprowadzające nowe tereny zabudowy mogą wpłynąć na zwiększenie natężenia ruchu na drodze krajowej, przyczyniając się do zwiększenia uciążliwości akustycznych. Należy pamiętać, że nowe tereny zabudowy przy drodze krajowej – najbardziej narażone na jej oddziaływanie, zaprojektowane zostały na podstawie złożonych do projektu planu wniosków właścicieli gruntów.

Aby chronić tereny zabudowy przy drodze krajowej przed nadmiernym oddziaływaniem akustycznym, można zastosować nasadzenie roślinności izolującej – szpalerów drzew, krzewów. Szczególnie dobre warunki do zastosowania zieleni izolującej będą na działkach poza terenem zabudowanym, gdzie nieprzekraczalną linię zabudowy zaprojektowano w odsunięciu 23 m od linii rozgraniczających drogi. Tak szeroką przestrzeń między drogą a zabudową można przeznaczyć np. na zieleni ogrodową z gęstymi krzewami i drzewami. Zalecane jest także użycie materiałów chroniących przed hałasem do realizacji budynków, np. specjalnych okien, ścian o odpowiedniej konstrukcji. Na terenach mieszkaniowo – usługowych dobrym rozwiązaniem może być lokalizowanie budynków usługowych bliżej drogi jako izolację akustyczną dla położonych głębiej w obrębie działki budynków mieszkaniowych. Ze względu na walory krajobrazowe i estetykę przestrzeni nie zaleca się stosowania ekranów akustycznych przy drodze.

Ze względu na klimat akustyczny jak i zapylenie znaczenie będą miały zaprojektowane w planie szpalery drzew do nasadzeń. Wyznaczono je przy drogach lokalnej KDL-15 i dojazdowej KDD-14 w Niecieczy Włosciańskiej oraz przy stacji benzynowej - teren U-1 w południowej części Kupientyna, przy drodze krajowej.

Oczyszczalnia ścieków wskazana w Studium, w projektowanym planie ustalona została na terenie infrastruktury kanalizacyjnej w Kupientynie-Kolonii. Potencjalnie może ona stanowić uciążliwość akustyczną i odorową. Ogólnie przyjętym standardem realizacji oczyszczalni ścieków jest izolacja akustyczna i hermetyzacja zapobiegająca wydostawania się nieprzyjemnych zapachów. Ryzyko pogorszenia warunków do życia związane z ewentualną budową oczyszczalni jest niewielkie i dotyczy jedynie najbliższego otoczenia inwestycji. Podobnie w przypadku realizacji w omawianym miejscu innych urządzeń i obiektów kanalizacyjnych. Korzyści z realizacji oczyszczalni będą natomiast odczuwalne w kontekście całego obszaru projektowanego planu.

Dla jakości powietrza bardzo istotne są ustalenia dotyczące możliwości zaopatrywania budynków w ciepło. Szczególnie w obliczu tak znacznego wzrostu zapotrzebowania na ogrzewanie, jakie pojawi się w wypadku realizacji projektowanej zabudowy. Nakazano stosować instalacje grzewcze, w których paliwami lub nośnikami energii będą: gaz ziemny, energia elektryczna, olej opałowy o zawartości siarki do 0,6% lub odnawialne źródła energii. Dopuszczono instalacje grzewcze działające w oparciu o kominki opalane drewnem. Zezwolono też na stosowanie innych nośników energetycznych pod warunkiem, że będą stosowane w urządzeniach mających odpowiednie atesty lub świadectwa ekologiczne i zapewniających standardy emisji dopuszczone w przepisach odrębnych.

Dla terenów objętych projektem planu ustalono dopuszczalne poziomy hałasu według klasyfikacji rodzaju terenu zgodnie z przepisami odrębnymi:

- tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej MR: jako tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny zabudowy jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy rekreacji indywidualnej MN: jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy jednorodzinnej z dopuszczeniem usług oraz zabudowy rekreacji indywidualnej MNU, tereny usług U, teren usług wyznaniowych UW, tereny usług publicznych UP oraz teren zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług ZPU: jako tereny mieszkaniowo-usługowe,
- tereny zabudowy rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem usług ML: jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Wnioski i rekomendacje

- ustalenia planu przełożą się na ograniczenie wpływu działania obiektów produkcyjnych i elektrowni wiatrowej na klimat akustyczny i jakość powietrza,
- realizacja nowej zabudowy przełoży się na zwiększenie natężenia ruchu pojazdów i uciążliwości z tym związanych,
- w ustaleniach projektu planu sprecyzowano dopuszczalne rozwiązania w zakresie ogrzewania budynków, co powinno ograniczyć możliwości emisji szkodliwych substancji do atmosfery,
- projekt planu w sposób wystarczający ogranicza możliwe oddziaływania na klimat akustyczny i atmosferę.

11.7 WPLYW NA OBSZARY CHRONIONE

Najbliższe obszary włączone do sieci Natura 2000 i to jak plan może na nie oddziaływać omówiono w rozdziale nr 4 – „Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz oddziaływaniu na obszary natura 2000”. Nie prognozuje się wpływu na obszary Natura 2000, ze względu na ich brak na obszarze projektu planu i znaczną odległość od jego granic.

Niespełna 5 km od granic projektu planu na północny-wschód zaczyna się rozciągnięty dalej Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu, czyli otulina Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Temat ten omówiono w rozdziale nr 4. Nie prognozuje się negatywnego wpływu ustaleń projektu planu na realizację celów, dla jakich został utworzony wspomniany obszar chronionego krajobrazu. To samo dotyczy Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego.

Obszary chronione ze względu na wartości kulturowe omówiono w kolejnym podrozdziale – „Zabytki”.

Wnioski i rekomendacje

- na obszarze gminy brak obszarów Natura 2000,
- ustalenia projektu planu nie wpłyną w sposób znaczący na obszary chronione.

11.8 ZABYTKI

W projekcie planu zawarto ustalenia ściśle dotyczące ochrony obiektów i obszarów zabytkowych. W wypadku obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków i objętych gminną ewidencją zabytków, projekt planu ogranicza się najczęściej do nakazu postępowania zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi. Wobec niektórych obiektów zastosowanie mają dodatkowo ustalenia szczegółowe dla terenów funkcjonalnych. Na rysunku projektu planu, w ramach ustaleń, wyznaczone zostały odpowiednie strefy ochronne:

- granice stref ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego, w obrębie których obowiązuje realizacja robót budowlanych, w tym ziemnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- granica strefy ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej – obejmuje wpisany do rejestru zabytków budynek dworu w zespole dworskim w Kupientynie wraz z parkiem dworskim; w obrębie tej strefy zakazano realizacji nowych budynków za wyjątkiem terenu RM-25; wprowadzono obowiązek zachowania podstawowych elementów historycznego rozplanowania poprzez utrzymanie przebiegu istniejących dróg, alei, ochronę roślinności wysokiej, układu stawów i cieków wodnych oraz zachowania istniejących podziałów parcelacyjnych zgodnie z ustaleniami szczegółowymi (określono zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości dla terenów funkcjonalnych objętych omawianą strefą); zakazano realizacji nowych ciągów komunikacyjnych;
- granica strefy ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych – obejmuje teren folwarku przy zespole dworskim w Kupientynie oraz teren kościoła w Niecieczy Włościańskiej; w strefie tej ustalono zharmonizowanie nowych obiektów z istniejącą

zabudową historyczną w zakresie skali, formy, materiału i kolorystyki, zachowanie podstawowych elementów historycznego rozplanowania poprzez utrzymanie przebiegu istniejących dróg, alei, ochronę roślinności wysokiej oraz zachowania istniejących podziałów parcelacyjnych zgodnie z ustaleniami szczegółowymi; zakazano realizacji nowych ciągów komunikacyjnych;

- granica strefy ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego - obejmuje teren cmentarza i kościoła parafialnego w Niecieczy Włosciańskiej, wraz z otoczeniem; w strefie ustalono nakaz zachowania istniejącego drzewostanu przy dopuszczeniu, po ocenie stanu drzewostanu, wycinki jednostek chorych oraz zakazano wprowadzania zwartych nasadzeń wysoką roślinnością;
- granica strefy ochrony konserwatorskiej założenia ruralistycznego – wprowadzono ją w miejscowości Nieciecz Włosciańska; w ramach tej strefy ustalono zachowanie podstawowych elementów historycznego rozplanowania poprzez utrzymanie przebiegu istniejących dróg, alei, ochronę roślinności wysokiej oraz zachowania istniejących podziałów parcelacyjnych zgodnie z ustaleniami szczegółowymi; ustalono maksymalną wysokość zabudowy – 9 m;

Projekt planu ustala ochronę wszystkich budynków objętych gminną ewidencją zabytków, ochrona zabytków wpisanych do rejestru zabytków zapewniona jest przepisami odrębnymi, natomiast zostały one w projekcie planu wskazane (obiekty znajdujące się w ewidencji i rejestrze zabytków wymieniono w rozdziale 5.9. „Historyczno – kulturowe obszary i obiekty chronione”); dla obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków w projekcie planu ustalono co następuje:

- obowiązuje prowadzenie robót budowlanych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w przypadku budynków dopuszcza się przebudowę i zmianę funkcji użytkowej,
- dopuszcza się dla budynków, o ile ustalenia szczegółowe planu nie stanowią inaczej, rozbudowę maksymalnie do 10% poza pierwotny obrys budynku, rozbudowa nie może spowodować zmiany charakteru i stylu budynku,
- dopuszcza się termomodernizację budynków drewnianych, poprzez ocieplenie budynku z zewnątrz wyłącznie przez użycie takich materiałów jak: wełna mineralna, skalna lub szklana oraz płyty drewno-magnezowe pod warunkiem drewnianego oszalowania elewacji,
- dopuszcza się dla budynków murowanych otynkowanie pod warunkiem zachowania koloru, faktury, gzymsów, pilastrów i innych detali,
- dla budynków obowiązuje zachowanie jednokolorowej kolorystyki dla całego budynku bez względu na podziały własnościowe.

W granicach obszaru opracowania istnieją kapliczki, krzyże przydrożne i figury, które powinny pozostać jako miejsca kultu religijnego, pamięci itp. W projekcie planu ustalono ochronę lokalizacji wskazanych na rysunku kapliczek i krzyży, przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszczono zmianę ich lokalizacji o maksymalnie 20 m od ich pierwotnego położenia wskazanych na rysunku obiektów w ich obecnym miejscu usytuowania. Zapis jest bardzo korzystny dla krajobrazu kulturowego, ponieważ pomaga zachować lokalne elementy charakterystyczne, mimo iż dostosowanie szerokości dróg publicznych w liniach rozgraniczających do wielkości normatywnych, niestety może wymagać zmiany lokalizacji takich obiektów. Krzyże czy kapliczki wiążą się ściśle z kultem religijnym, dlatego mają istotne znaczenie dla lokalnej ludności.

Wnioski i rekomendacje:

- projekt planu nie wymaga wprowadzenia zmian z uwagi na wysoce pozytywny wpływ jego realizacji na obiekty przedstawiające wartości historyczno-kulturowe.

11.9 ZDARZENIA LOSOWE

Nie można całkowicie wykluczyć zdarzeń losowych powodujących oddziaływanie w kierunku środowiska. Będą to różnego rodzaju awarie czy wypadki prowadzące np. do uwolnienia odoru z oczyszczalni ścieków, zabijania pojedynczych zwierząt w wyniku zderzenia z pojazdami poruszającymi się nowymi drogami. Z uwagi na nieprzewidywalność tych i innych podobnych sytuacji nie wskazuje się zmian w projekcie planu.

Wnioski i rekomendacje:

- projekt planu nie wymaga wprowadzenia zmian.

11.10 ZASOBY NATURALNE

W wyniku realizacji nowych obiektów budowlanych prawdopodobnie dojdzie do zwiększenia użytkowania zasobów wody. Skala zwiększenia poboru wody zależy od prowadzonej działalności. O możliwości dostawy wody decyduje zarządzający siecią wodociagową. Podłączenie poszczególnych obiektów powinno być poprzedzone analizą możliwości pokrycia zapotrzebowania na wodę w sposób nie wpływający na dostępność zasobu w szerszym kontekście przestrzennym.

Na obszarze projektu planu nie przewiduje się eksploatacji złóż naturalnych.

Wnioski i rekomendacje:

- projekt planu nie wymaga wprowadzenia zmian.

11.11 ZAGROŻENIE PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Na analizowanym obszarze występują linie przesyłowe prądu średnich napięć do 15 kV wraz ze stacjami transformatorowymi. Stanowią źródło promieniowania niejonizującego, które wymaga zachowania stref ochronnych w szczególności w odniesieniu do sytuowania zabudowy mieszkaniowej. Sytuowanie obiektów w sąsiedztwie linii elektroenergetycznych regulują odpowiednie normy, niezależne od ustaleń planu miejscowego.

Wnioski i rekomendacje:

- nie prognozuje się negatywnego wpływu pola elektromagnetycznego na ludzi.

12. ZGODNOŚĆ PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z INNYMI OPRACOWANIAMI KSZTAŁTUJĄCYMI PRZESTRZEŃ GMINY

Podstawowym dokumentem kształtującym przestrzeń omawianych terenów jest obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sabnie (Uchwała Nr LII/309/2014 Rady Gminy Sabnie z dnia 12 listopada 2014 r.). Projekt planu, którego dotyczy niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko powstaje w oparciu o kierunki wyznaczone w Studium, traktując je jako nadrzędne opracowanie kształtujące przestrzeń gminy.

Zgodnie ze Studium obszar opracowania znajduje się częściowo na terenach zabudowy, na których utrzymane i rozwijane będą funkcje: zagrodowa, jednorodzinna, rekreacji indywidualnej i usług nieuciążliwych oraz częściowo na terenach otwartych, na których zachowane będą użytki rolne, łąki i pastwiska. Funkcja mieszkaniowa przewidywana jest na terenach już zabudowanych i w ich sąsiedztwie, jako kontynuacja i uzupełnienie aktualnego zagospodarowania. Utrzymanie funkcji rolniczej przewidywane jest na większości obszaru projektu planu.

Pozostałe wskazane w Studium dla obszaru omawianego projektu planu funkcje to:

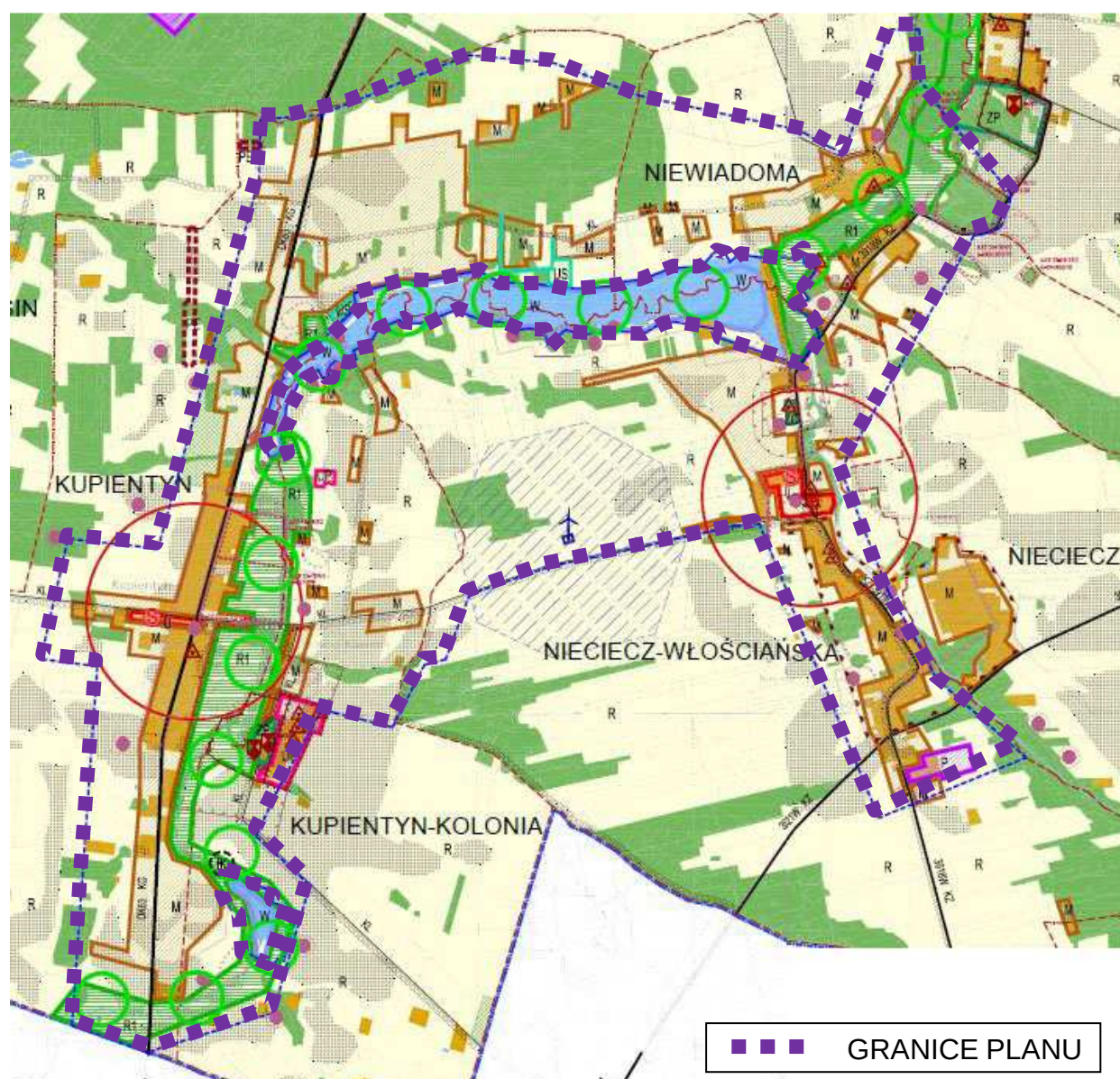
- tereny sportu i rekreacji,
- parki dworskie,
- tereny zabudowy usługowej i obiektów produkcyjnych,
- tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów,
- cmentarz,
- tereny zabudowy usługowej (usług nieuciążliwych) i mieszkaniowej,
- tereny łąk i pastwisk - ekologiczna strefa doliny Cetyni (tereny wyłączone spod zabudowy):
 - lasy i zwarte zadrzewienia,
 - tereny predysponowane do zalesień.

Jeśli chodzi o inne zapisy odnoszące się do wskazanych w formie graficznej lokalizacji w przestrzeni, w Studium wskazano:

- rejon możliwej lokalizacji oczyszczalni ścieków w Kupientynie (odpowiednio w projekcie planu ustalono teren infrastruktury kanalizacyjnej),
- strefy:
 - W- ścisłej ochrony stanowisk archeologicznych,
 - OW – obserwacji archeologicznej,
 - pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej,
 - ochrony zachowanych elementów zabytkowych,
 - ochrony krajobrazu kulturowego,
 - ochrony założeń ruralistycznych,
 - ochrony sanitarnej wokół cmentarzy,

- obszary, na których dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 KW, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Wszystkie kierunki Studium wymienione powyżej mają swoje odzwierciedlenie w ustaleniach projektu planu. Nadrzędne opracowanie planistyczne zostało właściwie potraktowane jako podstawa do stworzenia planu. Jego ustalenia nie wykraczają też poza pozostałe wskazania Studium, w tym minimalne powierzchnie biologicznie czynne dla poszczególnych terenów, maksymalne wysokości zabudowy, maksymalny udział zabudowy kubaturowej w powierzchni działki budowlanej, dopuszczalne kąty nachylenia połaci dachowych, minimalne wielkości powierzchni wydzielanych działek budowlanych.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GRANICE	
	GRANICA GMINY SABNIE
	GRANICE MIEJSCOWOŚCI - OBRĘBÓW GEODEZYJNYCH
	GRANICE TERENÓW OBJĘTYCH OBOWIĄZUJĄCYMI PLANAMI MIEJSCOWYMI
	GRANICE OBSZARÓW, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY
ISTNIEJĄCE ZAGOSPODAROWANIE	
	ISTNIEJĄCE UŻYTKI ROLNE Z UDZIAŁEM GLEB KLAS II-III
	ISTNIEJĄCE UŻYTKI ROLNE Z UDZIAŁEM GLEB KLAS IV-VI
	ISTNIEJĄCE WODY POWIERZCHNIOWE
	ISTNIEJĄCE LASY I ZWARTÉ ZADRZEWIENIA W TYM PARKI DWORSKIE
	ISTNIEJĄCE CMENTARZE
	ISTNIEJĄCA ZABUDOWA
TERENY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	
	TERENY UŻYTKÓW ROLNYCH
	TERENY ŁĄK I PASTWISK - EKOLOGICZNA STREFA DOLINY CETYNI
	TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ, JEDNORODZINNEJ, REKREACJI INDYWIDUALNEJ I USŁUG NIEUCIAŻLIWYCH
	TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ (USŁUG NIEUCIAŻLIWYCH) I MIESZKANIOWEJ
	TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ I OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH
	TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ, SKŁADÓW I MAGAZYNÓW
	CMENTARZE
	PARKI DWORSKIE
	TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
	TERENY SPORTU I REKREACJI

STRUKTURA USŁUG I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH		
	CENTRA LOKALNE	OSRODKI SKUPIAJĄCE LOKALNE USŁUGI
	OBIEKTY USŁUG OŚWIATY (S)	OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ - DO ZACHOWANIA
	ISTNIEJĄCE KOŚCIOŁY	KOŚCIOŁY - DO ZACHOWANIA
OCHRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY		
	KORYTARZE EKOLOGICZNE	WSKAZANE OGRANICZENIE WPROWADZANIA ZABUDOWY
		TERENY PREDYSPONOWANE DO ZALESIEN
OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO		
	OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE, PARKI I CMENTARZE WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW	OCHRONA OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZABYTEKOWYCH WG TEKSTU STUDIUM, NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH ORAZ W PLANACH MIEJSCOWYCH
	OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE, PARKI I CMENTARZE OBJĘTE GMINNĄ EWIDENCJĄ ZABYTEKÓW	
	ZABYTEKI TECHNIKI	
	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW	STREFA "W" - ŚCISLEJ OCHRONY STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH
	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE OBJĘTE GMINNĄ EWIDENCJĄ ZABYTEKÓW	
		STREFA "OW" - OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ
	WARTOŚCI KULTUROWE - STREFA "A"	PEŁNA OCHRONA HISTORYCZNEJ STRUKTURY PRZESTRZENNEJ
	WARTOŚCI KULTUROWE - STREFA "B"	OCHRONA ZACHOWANYCH ELEMENTÓW ZABYTEKOWYCH
	WARTOŚCI KULTUROWE - STREFA "K"	OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO
	WARTOŚCI KULTUROWE - STREFA "R"	OCHRONA ZAŁOŻEŃ RURALISTYCZNYCH
SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		
	ISTNIEJĄCA ELEKTROWNIA WIATROWA	ZACHOWANIE URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
		REJON MOŻLIWEJ LOKALIZACJI OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW
OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWANIU I SZCZEGÓLNE WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA TERENU		
	STREFY OCHRONY SANITARNEJ WOKÓŁ CMENTARZY	ZASADY ZAGOSPODAROWANIA NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH ORAZ ZAPISÓW W PLANACH MIEJSCOWYCH
		OBSZARY, NA KTÓRYCH DOPUSZCZA SIĘ ROZMIESZCZANIE URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, WRAZ Z ICH STREFAMI OCHRONNYMI ZWIĄZANYMI Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU
		GRUNTY LEŚNE DO ZMIANY PRZEZNACZENIA

Wyrys ze Studium [źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sabnie, Uchwała Nr LII/309/2014 Rady Gminy Sabnie z dnia 12 listopada 2014 r.]

Z punktu widzenia niniejszego opracowania istotne są zapisy dotyczące infrastruktury, w tym kanalizacji sanitarnej. Jej rozwój warunkuje utrzymanie dobrego stanu środowiska wraz z rozwojem gospodarczym. W Studium zapisano, że systemy infrastruktury sanitarnej będą rozwijane do poziomu zapewniającego:

- ochronę zdrowia i jakości życia ludzi,
- czystość środowiska,
- warunki do rozwoju gospodarczego gminy.

Według omawianego Studium, w tym celu należy zapewnić:

- dostawę odpowiedniej ilości i jakości wody do picia i na potrzeby gospodarcze oraz cele pożarowe,
- pełne sanitarne unieszkodliwianie ścieków i odpadów stałych,

- dostęp do nośników energii zgodnie z potrzebami mieszkańców, przy spełnieniu warunków racjonalnego jej wykorzystania i ochrony środowiska.

W sprawie zaopatrzenia w wodę, w Studium zaznaczono, że tereny charakteryzujące się zwartą zabudową są objęte wodociągami zbiorowymi, zasilanymi w wodę z ujęć głębinowych. Tereny w otoczeniu ujęć wód głębinowych służące zbiorowemu zaopatrzeniu należy wedle Studium zagospodarować z zachowaniem wymogów stref ochronnych, określonych w dokumentacji hydrogeologicznej oraz wzmożonego nadzoru sanitarnego w promieniu 300 m, wykluczającego lokalizowanie obiektów mogących pogorszyć jakość wód podziemnych. Istniejące studnie ujęć wody zlokalizowane są daleko ponad 300 m od granic projektu planu.

W Studium stwierdzono, że wszystkie ścieki sanitarne powstające w gminie będą oczyszczone. Zauważono, że na terenie gminy Sabnie zachodzi pilna potrzeba budowy oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej lub propagowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla pojedynczych większych działek, lub grup mniejszych działek.

W przypadku budowy oczyszczalni w miejscowości Kupientyn-Kolonia odbiornikiem oczyszczonych ścieków będzie rzeka Cetynia. Na obszarze planu, w miejscach nie obsługiwanych przez oczyszczalnię, Studium przewiduje budowę kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków, lub indywidualne systemy kanalizacyjne ze szczelnymi zbiornikami ścieków, z których nieczystości będą wywożone do punktu zlewnego znajdującego się na terenie gminnej oczyszczalni ścieków.

Studium odnosi się także do usuwania odpadów stałych. Są one wywożone z terenu gminy do Regionalnej Instalacji Odpadów Komunalnych na terenie województwa. Wskazano wprowadzenie segregacji odpadów w miejscu ich powstawania.

Budynki są i nadal będą ogrzewane indywidualnie. W Studium zapisano, że preferuje się wykorzystanie takich źródeł energii cieplnej, które będą minimalizować emisję szkodliwych substancji, co ma szczególne znaczenie dla ochrony środowiska.

Projekt planu uwzględnia opisane wyżej wymogi i preferencje sformułowane w obowiązującym Studium, dotyczące infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, ogrzewania budynków i gospodarowania odpadami.

Projekt planu zagospodarowania, dla którego sporządzona została niniejsza prognoza jest zgodny z obowiązującym Studium. Ustalenia planu w pewien sposób dostosowano do istniejących potrzeb, uściślając jednocześnie ogólne zapisy nadrzędnego opracowania.

Wnioski i rekomendacje:

- projekt planu jest w pełni zgodny z zapisami Studium – podstawowego opracowania kształtującego przestrzeń gminy,
- projekt planu jest uściśleniem polityki określonej w Studium,

- projekt planu nie wymaga zmian podyktowanych niezgodnościami z innymi opracowaniami kształtującymi przestrzeń gminy.

13. PODSUMOWANIE PROGNOZY

Realizacja ustaleń projektu planu miejscowego, którego dotyczy niniejsza prognoza nie wpłynie znacząco na środowisko analizowanego obszaru (w tym cele ochrony obszarów NATURA 2000). Prognozowane przekształcenia środowiska wystąpią lokalnie, na niewielkich obszarach, nie wykraczając poza granice planu. Realizacja ustaleń przyniesie skutki pozytywne przede wszystkim w sferze gospodarczo-społecznej. Korzystny jest fakt, iż nowe inwestycje powstaną albo na już zabudowanych przestrzeniach, albo na terenie rolnym, który nie pełni ważnych funkcji przyrodniczych, nie stanowi korytarza ekologicznego oraz został już zmieniony (w stosunku do stanu pierwotnego) na skutek działalności antropogenicznej – przede wszystkim rolnictwa. Tworzenie terenów inwestycyjnych jest niezbędne dla dalszego rozwoju całej gminy. Choć dojdzie do pewnych zmian poszczególnych komponentów zdecydowanie ważniejsze są tu skutki społeczno-gospodarcze. Jako prognozowane korzystne skutki wynikające z uchwalenia planu należy wymienić:

- rozwój działalności gospodarczej,
- utworzenie nowych miejsc pracy,
- poprawa warunków materialnych części ludzi na skutek zatrudnienia w nowych miejscach pracy związanych ze wzrostem atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej, możliwości komercyjnego wykorzystania własnych działek, oszczędności wynikających z użycia alternatywnych źródeł energii,
- zachowanie zasad ładu przestrzennego,
- poprawa układu komunikacyjnego,
- rozwój infrastruktury technicznej, w tym budowa oczyszczalni ścieków,
- ograniczenie ewentualnych uciążliwości do granic działki – aby to się udało konieczna jest rzetelna kontrola nowych inwestycji pod względem potencjalnych uciążliwości,
- propagowanie niskoemisyjnych źródeł energii,
- ochrona środowiska wodno-gruntowego przed zanieczyszczeniem przez wprowadzenie zasad gospodarowania ściekami komunalnymi i dopuszczenie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- propagowanie segregacji odpadów,
- propagowanie i stworzenie warunków do rozwoju pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł,
- ochrona wartości historyczno-kulturowych – wprowadzenie zasad dotyczących możliwości realizacji inwestycji na terenach i w sąsiedztwie obiektów i budynków zabytkowych, w tym cennych, licznie występujących na analizowanym obszarze stanowisk archeologicznych.

W świetle korzystnych zmian gospodarczych jakie zajądą na skutek wdrożenia ustaleń projektu planu, potencjalne negatywne skutki środowiskowe należy uznać jako pewne „koszty” środowiska, które są nieuniknione. Ustalenia projektu planu są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ze względu na lokalny charakter przekształceń środowiska nie prognozuje się oddziaływań skumulowanych wynikających z uchwalenia planu.

Potencjalny wpływ realizacji ustaleń na:	Wystąpi		Prawdopodobny kierunek zmian		Istotne ustalenia projektu planu
	tak	prawdo- podobnie	pozytywny	negatywny	
ATMOSFERA I KLIMAT AKUSTYCZNY					
wzrost zanieczyszczenia powietrza		√		√	realizacja obiektów produkcyjnych, zwiększenie natężenia ruchu kołowego
emisja hałasu		√		√	realizacja obiektów produkcyjnych, zwiększenie natężenia ruchu kołowego
POWIERZCHNIA ZIEMI					
uszczelnienie podłoża	√			√	wprowadzenie obiektów kubaturowych i infrastruktury drogowej
przekształcenia wierzchnich warstw podłoża do kilku metrów	√			√	
FAUNA I FLORA-BIORÓŻNORODNOŚĆ					
modyfikacja arealów występowania	√			√	wprowadzenie nowej zabudowy, infrastruktury drogowej na areale rolnicze, przeznaczenie niewielkich powierzchni użytków rolnych i lasów pod zabudowę
powstawanie nowych barier migracyjnych	√			√	
kształtowanie struktury przyrodniczej	√		√		ograniczenie zabudowy wzdłuż doliny rzeki Cetyni – korytarza ekologicznego i zbiornika wodnego „Niewiadoma”, ustalenie nowych obszarów leśnych i poszerzających istniejące zasoby, prawdopodobne wprowadzanie nowych roślin ozdobnych na obszarach zabudowanych
lokalny wzrost bioróżnorodności		√	√		
KRAJOBRAZ					
wprowadzenie ładu przestrzennego	√		√		określenie parametrów zabudowy, linii zabudowy, wyznaczenie stref ochronnych dla zabytków, ograniczenie lokalizacji reklam, zasady kształtowania przestrzeni publicznych
ŚRODOWISKO WODNO-GRUNTOWE					
uszczelnienie podłoża	√			√	wskazanie nowych terenów inwestycyjnych
zmiana warunków siedliskowych		√		√	
zanieczyszczanie środowiska		√		√	realizacja dróg i nowej zabudowy
zabezpieczenie przed przedostawaniem się ścieków komunalnych do gruntu		√	√		ustalenie sposobu gospodarki ściekami – docelowo wszystkie budynki produkcyjne i usługowe oraz działki budowlane muszą posiadać przyłącza kanalizacyjne umożliwiające odprowadzanie ścieków do oczyszczalni ścieków, budowę nowej oczyszczalni ścieków
LUDZIE					

zapewnienie możliwości rozwoju gospodarczo-społecznego	√		√		wprowadzenie funkcji umożliwiających nowy, komercyjny sposób wykorzystania własnych działek,	lokalna	stworzenie strefy rozwoju gospodarczego	projekt planu nie wymaga wprowadzenia zmian z uwagi na korzystny wpływ na ludzi
zwiększone wpływy z podatków do budżetu gminy	√		√					
ułatwienie procesu inwestycyjnego	√		√				wskutek uchwalenia planu łatwiejsze i szybsze staną się procedury inwestycyjne i możliwa będzie realizacja potrzeb wyrażonych we wnioskach do projektowanego planu	
wzrost zatrudnienia	√		√		wprowadzenie funkcji o nowym potencjale gospodarczym, w tym usług, popularyzacja miejsca jako atrakcyjnego turystycznie	lokalna	już na etapie budowy poszczególnych inwestycji, także po pełnej realizacji ustalenia planu	
poprawa warunków komunikacyjnych	√		√		realizacja nowych dróg	lokalna	po realizacji ustalenia planu w zakresie układu komunikacyjnego	
poprawa warunków materialnych	√		√		wprowadzenie funkcji o nowym potencjale gospodarczym, w tym usług, możliwość oszczędzania dzięki wykorzystaniu urządzeń produkujących energię odnawialną	lokalna	już na etapie budowy poszczególnych inwestycji, także po pełnej realizacji ustalenia planu	
OBSZARY CHRONIONE								
ochrona stanowisk archeologicznych, zabytków, środowiska kulturowego	√		√		wprowadzenie warunków realizacji inwestycji na terenach stanowisk archeologicznych, na terenach i w sąsiedztwie zabytkowych założeń przestrzennych, ustalenia dotyczące zachowania obiektów zabytkowych i odpowiedniego traktowania ich otoczenia	lokalna	na etapie realizacji inwestycji	z uwagi na odpowiednie zabezpieczenie krajobrazu kulturowego projekt planu nie wymaga wprowadzenia zmian

14. STRESZCZENIE

Niniejsza prognoza została opracowana zgodnie z obowiązującą Ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 1235). W tym akcie prawnym określono, iż przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium i uwarunkowań zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego (Art. 46 ust. 1).

Projekt planu, do którego powstała niniejsza prognoza, jest uściśleniem polityki przestrzennej określonej przez obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sabnie.

Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje południową część gminy Sabnie, która położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu Sokołów Podlaski. Są to tereny użytkowane rolniczo, lasy, zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Na obszarze planu znajduje się korytarz ekologiczny w dolinie rzeki Cetyni. Granice planu są znacznie oddalone od obszarów włączonych do sieci Natura 2000. Dlatego nie prognozuje się negatywnego oddziaływania na te obszary spowodowanego realizacją ustaleń planu.

Istotne są ustalenia planu kształtujące formy zagospodarowania, którego rodzaj determinuje inwazyjność, siłę i skalę oddziaływania na środowisko. Ustalenia planu doprowadzą do powstania nowej zabudowy kosztem otwartych arealów rolnych. Utrzymana zostanie istniejąca elektrownia wiatrowa (jeden wiatrak i towarzyszące mu urządzenia) oraz teren przemysłowy (tartak) w miejscowości Nieciecz Włościańska. Wprowadzono szereg ustaleń, które przyczynią się do utrzymania przynajmniej częściowej aktywności biologicznej. Z punktu widzenia prognozy istotne są zapisy dotyczące zachowania powierzchni biologicznie czynnej. Dla większości terenów ustalono minimalny jej udział w wysokości 50% lub 60% powierzchni działki budowlanej (niezwykle dużo). Kolejne ważne ustalenia dotyczą gospodarowania ściekami komunalnymi, lokalizacji oczyszczalni ścieków w Kupientynie-Kolonii, prawie całkowitego utrzymania arealów rolnych, w tym o glebach klas II-III, utrzymania lesistości (mimo koniecznego przeznaczenia części lasów istniejących na cele nieleśne, ogólna powierzchnia lasów powinna się utrzymać lub nieznacznie wzrosnąć w wyniku poszerzenia ustaleniami planu istniejących arealów leśnych), ograniczenia uciążliwości związanych z działalnością przemysłową do granic działek gdzie jest ona prowadzona. W planie ustalono parametry zabudowy zapewniające rozwój zaplanowanych funkcji z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, określono zasady postępowania względem zabytków i obszarów ochrony konserwatorskiej, służące ich właściwemu zabezpieczeniu, wyznaczono nowe tereny pod zabudowę i zaprojektowano linie zabudowy w sposób porządkujący kompozycję przestrzenną.

Zmiany wywołane wdrożeniem planu należy określić, jako typowe dla nowych inwestycji. Ich zasięg będzie lokalny. Dojdzie do uszczelnienia podłoża, zmian kierunków spływu powierzchniowego, ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej, zmniejszenia powierzchni infiltracji, zwiększenia niskiej emisji. Wyżej wymienione niekorzystne zmiany poszczególnych komponentów będą miały charakter lokalny i nie wpłyną w istotny sposób na środowisko gminy ani obszarów sąsiednich. Uchwalenie projektowanego planu przyniesie korzyści, wśród których na czele należy wymienić ekonomiczno-społeczne. Przede wszystkim powstaną nowe możliwości wykorzystania własnych działek na cele komercyjne, w tym turystyczne, utworzone będą nowe miejsca pracy. Zwiększą się wpływy do budżetu

gminy z tytułu podatków. Warto nadmienić, iż plan zawiera ustalenia służące poprawie ładu przestrzennego.

Nie prognozuje się negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. O środowisko wodno-gruntowe zadbano poprzez zapisy regulujące gospodarkę ściekami, w tym ustalenie lokalizacji oczyszczalni ścieków.

Ustalenia projektu planu są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, zapewniają rozwój gospodarczy jednocześnie chroniąc najważniejsze zasoby środowiska. Nie prognozuje się szkodliwych oddziaływań na obszary Natura 2000, ponieważ skutki realizacji ustaleń projektu planu będą zauważalne jedynie lokalnie, a odległość granic opracowania od wspomnianych obszarów chronionych jest znaczna.